

V I E N Y B Ė

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

78 M. 38 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1964 M. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 19 D.

Telephone:
APplegate 7-7257

KAINA 20 C.

Moteris, kuri tarnauja Amerikai ir Lietuvai - tai bostonietė advokatė Zuzana Šalnienė (kairėje). Jos tautinė ir tarptautinė veikla buvo plačiai aprašyta Boston Sunday Globe lapkr. 1 dienos laidoje, ryšium su tuo, kad Cambridge, Mass., Business and Professional Women's Club bus pavadintas jos vardu. Tą organizaciją Šalnienė daug kartų atstovavusi tarptautinėse konferencijose. Šioje praetis nuotraukoje vieno priėmimo metu Šalnienė, ką tik pasveikinusi švedų ambasadorę Jungt. Tautose Agda Roessel už jos sėkmingą vadovavimą Moterų Statuso komisijos sesijai. Viduryje Jungt. Tautų Non-governmental org. viršininkas M. Hogan ir S. Narkėliūnaitė.

Pavergtų Europos Tautų konferencija Argentinoje

NADAS GIEDRAITIS

Sovietinio imperializmo pavergtos Europos tautos — Lietuva, Latvija, Estija, Albanija, Bulgarija, Čekoslovakija, Vengrija, Lenkija ir Rumunija, — apsijungusios PET Sąjungon, spalio 25 — 31 visame laisvame pasaulyje minėjo pavergtųjų savaitę. Kultūriniais bei politiniais aktais ir atsišaukimais laisvo pasaulio spaudoje atkreipė pasaulio dėmesį į sovietinio imperializmo praktikuojamą modernią tautų pavergimą, reikalaujamos grąžinti laisvę pavergtosiems.

PET Argentinos delegacijos sušaukta spaudos konferencija įvyko Buenos Aires puošniame viešbutyje City Hotel, pirmojo aukšto konferencijų salėje spalio 26, 1964, kurioje dalyvavo vietinės spaudos atstovai, žymūs Argentinos visuomenininkai ir pavergtųjų tautų veikėjai.

Iš New Yorko specialiai buvo atvykęs PET pirmininkas, buvęs Rumunijos u. r. ministras Konstantinas Visolianu. Iš Rio de Janeiro dalyvavo žurnalistas Bronius Aušrotas su žmona Veronika Sventickaitė Aušrotiene.

Argentinos PET delegacijai atstovavo jos pirm. Visvaldis Gusts, vicepirmininkas Zeferinas Juknevičius — perskaitęs susirinkimo deklaraciją, estų delegatas Evald Talvari ir kitų šešių tautų atstovai. Lenkus atstovavo Zbigniew Kulpinski su žmona.

Su vietinės spaudos atstovais matėsi skaitlingų fotografų tarpe A. L. Balso leidėjas Pranas Ožinskas, red. K. Norkus, inž. St. Babronis, ALOST atstovas K. Runimas. Taipgi dalyvavo Teresė Deveikytė Juknevičienė.

Dr. Manuel V. Ordonez, argentiniečių intelektualų atstovas PET organizacijoje, pirmininkavo konferencijai.

Jis taipgi vertė ispanų kalbon K. Visolianu prancūziškai pasakytą kalbą, kurioje buvo nurodytos rusiškojo bolševizmo niekšybės, okupuojant laisvasias Rytų Europos tautas, ir pareikšta išsilaisvinimo viltis, minint 1956 metų vengrų tautos ir kitų pavergtųjų sukilimus ir kitas išsilaisvinimo pastangas.

Atsidėkojant Argentinos intelektualams, diplomatams ir aukštiems pareigūnams už PET darbo rėmimą, konferencija įteikė puošnius pergaminus ir medalius buvusiesiems ministeriams dr. J. W. Perkins, dr. Rodolfo Martinez, Jr., dr. Carlos Adroque ir visuomenininkams dr. C. A. Ferro, dr. Jorge Fraga, dr. E. A. Garcia, dr. Emilio Jofre, dr. F. Laplaza, F. Manrique, dr. J. M. Saavedra, dr. M. V. Ordonez, laivyno leitenantui Juan Carlos Varela, visiems įteikiant asmeniškai šioje konferencijoje.

Tęsiama 2 psl.

MES

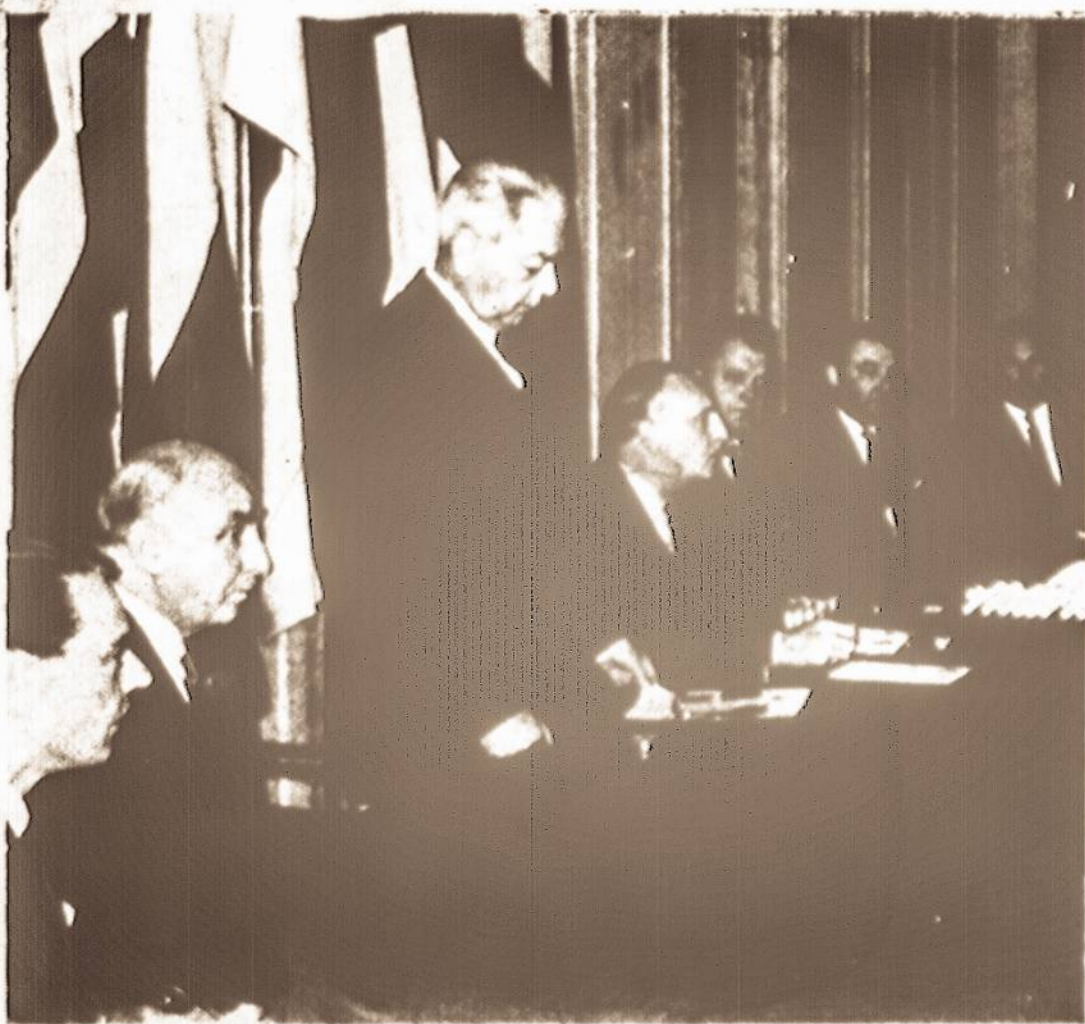
VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Amerikos prezidento rinkimų didžioji pamoka yra tai, kad iškrypti iš vidurio į kraštus pavojinga. Tapo įrodyta, kad milžiniškoji piliečių dauguma politikoje laikosi vidurio, kuriame per praeitą šimtą metų atitinkami ir demokratų ir republikonų kandidatai pasisemdavo laimėjimą. Johnson laimėjo todėl, kad jo balsą išgirdo ir patikėjo Amerikos vidurys.

Taip sprendžia rimto amerikiečių dienraščio — Bostono Monitor redaktorius. Vidurio, ne kraštutinis kelias, ir žmonijos istorijoje visados būdavo kūrybingiausias, nors retkarčiais reikėdavo genijų pasukti "iš centro kairėn", norint užtikrinti tolimesnę pažangą. Ir Amerikos lietuvių istorijoje, tie lietuviai daugiausia kūrybingumo atliko, kurie kraštutinybių vengė, o žygiavo vis vidurio keliu. Dr. Šliūpo ir kun. Burbos vieno metu "vienybiskumu" pradedant, ALTu ir BALFu baigiant, vidurio kelias nusagstytas visokiais laimėjimais. Kas vertesnių knygų išleido? Vienybė pradėjo Daukanto Lietuvos Istorija, Olšauskas pastūmėjo savo leidiniais, kun. Milukas paliko gražių vaisių, o viską apvainikavo Tėvynės Mylėtojų Draugijos Kudirkos raštų laida. Tradiciją puikiai tęsia Juozo Kapočiaus Enciklopedija Bostone.

Kai dr. Basanavičius ir Yčas atvyko aukų rinkti Tautos Namui Vilniuje, mūsų kraštutiniai piestu šoko prieš, kaip purkštė ir prieš Saulės namus Lietuvai mokytojų auklėti. Dr. Šliūpas ir Vienybė aukoms pritarė ir laimėjo. Kraštutiniai gi suskilo į Maskvos aklius tarnus komunistus ir socialistus, bet aukų neduoti jokiems Lietuvos fondams ar reikalams jie pasiliko vieningi kaip vienas. Grigaitis 1918 metais net išdidžiai pa-

Tęsiama 4 psl.

Buenos Aires City Hotel, PET pirmininkas Konstantinas Visolianu kalba spaudos konferencijoje pavergtųjų savaitės proga. Jo kairėje Argentinos intelektualų delegatas PET organizacijoje, dr. M. V. Ordonez, PET Argentinos delegacijos pirm. Visvaldis Gusts, lenkas Z. S. Kulpinski, estas inž. E. Talvari, latvis M. Svelle, vicepirm. Z. Juknevičius ir kt. P. Ožinsko nuotrauka

Lietuviai Kalifornijoje

Angeles, Calif., Šv. Kazimiero parapijos bazaras sekmadienį, lapkričio 22 d. Parapija kviečia visus atsilankyti ir dėkoja už pasidarbavimą.

* Albinas Seškus išrinktas šv. Kazimiero par. choro pirmininku. Kiti valdybos nariai: Stasys Barauskas, Ona Razutienė, Rimas Valaitis, Tonkūnas, Revizijos komisiją sudaro: Algis Raulinaitis, Kazys Šakys ir Juozas Rabinas.

* Kun. dr. Petras Cellešius atvyko į Los Angeles dirbti pastoracijos darbą šv. Kazimiero lietuvių parapijoje. Žmonės džiaugiasi naujo kunigo įsijungimu į jų parapiją.

* Tėvas Kornelijus Bučmys, pranciškonas, iš Toronto, Canada, atvyksta į Los Angeles praveisti lietuviams misijų, kurios bus 1965 m. nuo kovo 28 d. iki balandžio 4 d. Tėvas Kornelijus, prieš tapdamas pranciškonu, penkerius metus yra buvęs Los Angeles šv. Kazimiero parapijos vikaru.

* Los Angeles lietuviai Kalėdų plotkeles nus paštu ir

bus laiko jas pasiųsti net į Lietuvą savo giminėms.

* Literatūros vakaras. Gruodžio 5 d., 7 v. v., Tautiniuose Namuose, 3365 Glendale Blvd. Rengia UCLA lituanistikos katedra. Vakare dalyvaus iš Chicagos poetas A. Mickus, kuris skaitys paskaitą ir savo kūrinius.

* Kariuomenės minėjimas sekmadienį, lapk. 29 d. Bus pamaldos ir po to salėje minėjimas.

* "Užburti vaikai." Tai Jaunųjų Ateitininkų rengiamas vaidinimas. Jisai bus sekmadienį, gruodžio 6 d., tuoj po pamaldų, parapijos salėje.

* Šių metų Los Angeles vaikučių Kalėdų eglutė bus gruodžio 27 d. parapijos salėje. Eglutę rengia Lituanistikos mokyklų vaikučiai ir tėvų komitetas.

* Inž. Rimas ir Liucija Valaičiai, iki šiol gyvenę Boston, Mass., atvyko į Los Angeles gyventi ir įsikūrė netoli lietuvių bažnyčios. Rimas yra statybos inžinierius, o Liucija -- mokytoja. Valaičiai yra jaunosios kartos lie-

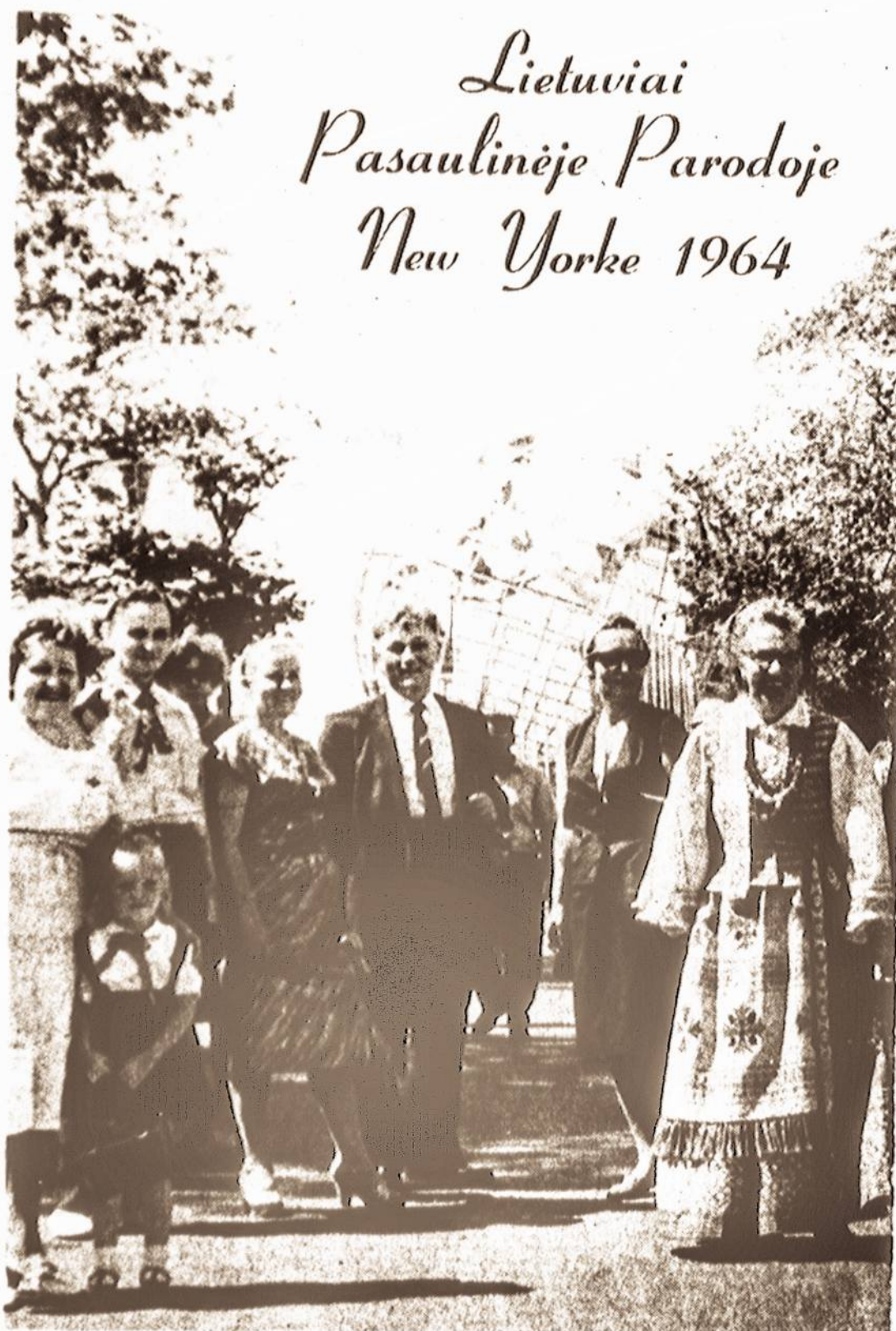
tuvių veikėjai, abu įstojo į parapijos chorą ir Rimas net išrinktas choro vicepirmininku.

* Mirė. Po sunkios ir ilgos ligos spalio 24 d. Los Angeles mieste mirė Antanas Vasiliauskas, kuris prieš 10 metų buvo vedęs Elzbieta Tarvydienę, su kuria gražiai gyveno ir savo darbštumo dėka įsigijo stambią nuosavybę. Spalio 26 d. po iškilmingų pamaldų Los Angeles šv. Kazimiero bažnyčioje, išvežtas laidoti į New York, Šv. Kryžiaus kapines, kur ilgis jo motina ir pirmoji žmona.

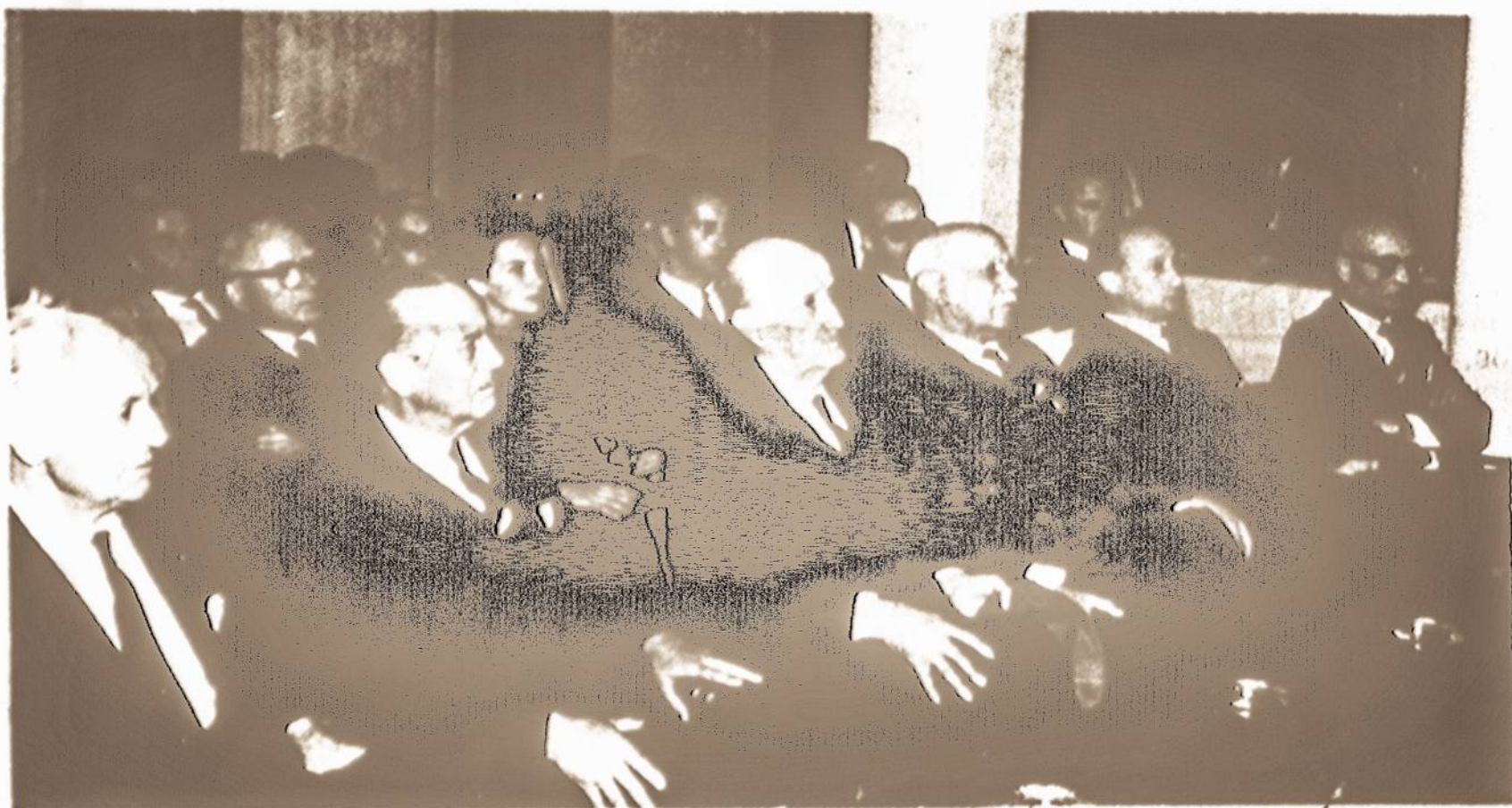
* L. R. K. Labdarių Sąjungos aukštinio jubiliejaus paminėjimas įvyko lapkričio 15 d. šv. Kryžiaus par. bažnyčioje ir salėje Chicagoje. Ši Sąjunga pastatė ir išlaiko šv. Seimynos senelių prieglaudą Lemont prie Chicagos. Joje dabar yra 106 gyventojų.

* JUOZAS KAPOČIUS iš Bostono, Lietuvių Enciklopedijos leidėjas, keletą dienų praleido Chicagoje. Jis buvo atvykęs pasitarti su Enciklopedijos red. P. Čepėnu ir kitais asmenimis.

Lietuviai Pasaulinėje Parodoje New Yorke 1964

Salomėjos Narkėliūnaitės parengtas ir išleistas leidinėlis "Lietuviai Pasaulinėje Parodoje New Yorke 1964", kurio viršelis vaizduojamas šioje nuotraukoje, išėjęs iš spaudos lapkričio pradžioje, lietuvių tarpe susilaukė susidomėjimo. Leidinėlio kaina \$1.00. Įsigyti galima pas S. Narkėliūnaitę, 200 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y., Vienybėje ir pas platintojus.

PET spaudos konferencijos dalyvių dalis Buenos Aires City Hotel pavergtųjų savaitės proga. Dalyvių tarpe yra Kongreso atstovas dr. Jorge Fraga, įnešęs pasiūlymą Kongresui atnaujinti diplomatinis santykius su Lietuva, Latvija ir Estija. Pano Ožinsko nuotrauka

LIETUVIŲ STUDENTŲ SĄJUNGOS

VISUOTINIS SUVAŽIAVIMAS DETROITE

1964 m. lapkričio 26 -- 29 dienomis Statler-Hilton, Detroit, Michigan, įvyksta Lietuvių Studentų Sąjungos visuotinis suvažiavimas.

Ketvirtadienį, lapkričio 26 d., bus suvažiavimo dalyvių registracija, skyrių 1963-64 mokslo metų veiklos pranešimai, Šalpos Fondo ir Lituanijos Fundacijos pranešimas, 4 val. -- Lietuvių Studentų Sąjungos Seminaras -- kalbės G. Gedvila. Vakare -- atskirų ideologinių organizacijų susipažinimo vakarai.

Penktadienį, lapkričio 27 d., Jaunųjų menininkų paroda vyks visą dieną Parlor C. Ryte registracija, atskirų komisijų posėdžiai, suvažiavimo atidarymas, mandatų komisijos rinkimai, prezidiumo rinkimai, rezoliucijų komisijos rinkimai. Tema: "Dabartinis lietuvis studentas" paskaitas skaitys P. Zygas ir A. Saulaitis. Po paskaitų diskusijos, 7:30 Jaunųjų menininkų parodos atidarymas. Paskaita, 9 val. šoks "Šilainė" -- Detroito tautiniu šokių grupe ir pabaigai -- šokiai.

Šeštadienį, lapkričio 28 d., 9 val. -- 12 val. "Dabartinis lietuvis studentas" -- diskusijų tęsimas ir užbaigimas. Po to centro valdybos posėdžiai su skyrių atstovais ir ideologinių organizacijų pirmininkais. Svečias N. Cullen kalbės tema: "The Place of the Ethnic Group in Today's Society". Po to kalba dr. prof. J. Eretas ir suvažiavimo uždarymas. Centro valdybos pirmininko A. Zaporacko žodis. Kontrolės komisijos Pranešimas, rezoliucijų priėmimas 7:30 val. dramos recitalis dalyvaujant N. Martynaityte ir Keledžius; 9:00 val. šokiai.

Savo jaunimui leidžiamas amerikiečių ukrainų savaitinis anglų kalba priedas prie dienraščio Svoboda (Jersey City, N. J.) jau susilaukė 31-ų metų!

Lietuvoje dabar priskaitoma 4,714 įvairaus laipsnio mokyklų.

WINTER GARDEN TAVERN Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas EVergreen 2-6440

SALE VESTUVĖMS

ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas priimanomomis kainomis.

VYTAUTAS BELECKAS
Savininkas

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

PAVERGTŲJŲ KONFERENCIJA

Atkelta iš 1 psl.

Kadangi buvęs laikinasis Argentinos prezidentas gen. Petro Eugenio Aramburu konferencijos metu buvo išvykęs provincijon, tat jam skirtą pergaminą ir medalią priėmė jo sekretorius ir draugas Eulogio Gomez, (Fraga ir Jofre yra Kongreso nariai, remianti Pabaltijo tautų išlaisvinimą).

Po oficialaus PET savaitės atidarymo akto, buvo spaudos atstovų priėmimas ir įteiktas leidinių apie pavergtųjų tautų išlaisvinimo pastangas. TV atstovai E. A. Meizer ir Antonio Giurlanda, La Nacion atstovas Alfredo Fraga ir kitų dienraščių atstovai domėjosi reikšminga konferencija, kurios atgarsiai plačiai nuskambėjo rimčiausių dienraščių skiltyse ir parodyti TV ekranuose.

Plačiausias šios konferencijos aprašymas tilpo La Prensa skiltyse 1964.10.27 laidoje, cituojant rezoliuciją ir min. Visoian kalbą.

Romuva Book Store

84-20 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N. Y.

(Tarp Forest Parkway ir 85th Street)

MRS. JOSEPHINE GALMINAS, Ved.

Lietuviškos knygos, plokštelės, švenčių atvirutės dovanos, lietuviški išdirbiniai. Platina VIENYBĖ.

THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant

Ona ir Jonas Valaičiai

LIETUVIŠKOJE CHICAGOJE

* **BRONĖ ZALATORIENĖ**, Vieniybės bendradarbio Vytauto Zalatoriaus motina, gyvenusi Ciceroje, staiga mirė lapkričio 6 d. savo namuose. Buvo 64 m. amžiaus ir sirguliavo ilgą laiką. Palaidota lapkričio 9 d. šv. Kazimiero kapinėse.

* **ŠIAURĖS AMERIKOS** lietuvių šachmatų individualinės pirmenybės yra rengiamos Chicagoje lapkričio 27 -- 29 d. d. (Padėkos šventės savaitgalyje). Dalyviai bus aprūpinti nakvyne, o nugalėtojams žadama padengti kelionės išlaidas. Registruotis reikia pas pirmenybių vadovą Vladą Karpušką, 3622 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629. Bus varžomasi taip pat ir jaunių klasėje.

* **CHICAGOS LIETUVIŲ** Tarybos konferencija įvyko lapkričio mėn. 8 d. Dariaus -- Girėno salėje.

* **N. LINKEVIČIŪTĖ** ir M. Motekaitis, dainininkė ir pianistas, spalio 24 d. koncertavo Detroito Lietuvių namuose. Jų pasirodymas ten sutraukė apie 250 asmenų.

* **L. S. T. KORPI NEO-LITHUANIA** lapkričio 21 d. švenčia korporacijos 42 metų sukaktį. Bus pamaldos, iškilminga sueiga ir vaišės.

* **KALĖDŲ PARADE** Chicagos State gatve lapkričio 29 d. dalyvaus ir lietuviai. Čia bus lietuvių vežimas, ant kurio Ateities taut. šokių grupė šoks taut. šokius. Parado pradžia 1:30 val.

* **SOL. DANA STANKAITYTĖ** dainuos Cicero Aukšt. Lituanistikos mokyklos tėvų komiteto rengiamoje programoje lapkričio 28 d. 7 val. vak. šv. Antano parapijos salėje. Jei akompanuos M. Motekaitis.

* **DAIL. RITOS ŽUKAITĖS** kūrinių paroda yra rengiama gruodžio 5 - 13 d. d. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Rengia Šviesos-Santaros federacija.

* **LIETUVIŲ KALĖDINĖ** programa, vykstanti kiekvienais metais Mokslo ir Pramonės muziejuje, šiemet bus gruodžio 18 d. (penktadienį). Ten bus pasirodymas scenoje; lankytojai galės pavalgyti lietuvišką vakarienę, pamatyti lietuvių eglutę. Tai jau 22-ji lietuvių programa šiame muziejuje.

* **TRETIJOS SPAUDOS PARODA**, minint 20 metų sukaktį nuo pasitraukimo iš tėvynės, yra rengiama Chicagoje. Ši paroda žada būti pilnesnė ir turiningesnė negu visos kitos iki šiol išseivijoje rengtos panašaus pobūdžio parodos. Parodą organizuoja Vieniybės atstovybė Chicagoje ir Chicagos Vieniybės bendradarbių-rėmėjų klubas.

* **KUN. B. SUGINTAS**, gerai žinomas aukų rinkėjas lietuvių mokykloms Europoje, lapkričio 3 d. išvyko ilgai kelionei po pasaulį. Jis planuoja užsukti ir į katalikų Eucharistinį Kongresą, įvykstantį Indijoje.

* **DON VARNO** veteranų postas rengia "Turkey Hop" pramogą lapkričio 21 d. 8 val. vak. posto namuose, 6816 So. Western Ave. Bus muzika, valgių bei gėrimų.

* **LAIŠKAI LIETUVIAMS** spalio mėnesio numeris duoda nemaža vertingos medžiagos laisvalaikio pasiskaitymui ir susimąstymui. Taip pat įspūdingos Algimanto Kežio, S. J. (jo foto paroda bus Chicagos Jaunimo Namuose nuo lapkričio 21 d.) nuotraukos. Keista, jog šis, šiaip jau gana rimtas žurnalas, skyrelyje "Skaitytojo Žodis" prisistatė su advokataujančio pobūdžio pastabomis Vieniybės laikraščio atžvilgiu. Jeigu Vieniybė, savo trumpoje recenzijoje apie ankstesnį Laiškai Lietuviams numerį, buvo pažymėjusi (skaitytojų informacijai), jog ten tilpo Vieniybės vinjetė (be jokių sugestijų, ką "Laiškai Lietuviams turi ar neturi daryti), tai ir anam žurnalui vargu, ar buvo reikalingas pamokymas kokiomis gairėmis Vieniybė turėtų vadovautis.

* **LIETUVIŲ PREKYBOS** rūmų susirinkime Veteranų dieną lapkr. 11 buvo pagerbti žuvusieji I ir II Pasauliniame kare. Susirinkime Dan Kuraitis parodė dar prieš karą jo susuktą filmą iš lietuvių gyvenimo ir paaiškino kodėl įsai vyksta į Indiją, kur įsai yra lankęsis anksčiau. Kraštas jam padaręs didžiausią įspūdį ir sukėlė jo susidomėjimą, nes manoma, kad ir lietuviai yra kilę iš Indijos. Kuraitis jau penktą kartą keliauja aplink pasaulį.

BRONIUS KVIKLYS (kairėje), "Mūsų Lietuvos" leidinio autorius, gavo Ohio Lietuvių Gydytojų draugijos metinę premiją - \$1,000. Šio kapitalinio darbo pirmasis tomas jau pasirodęs viešumoje, o kiti du tomai jau paruošti spaudai. Leidėjas yra Juozas Kapočius, su kuriuo autorius matomas nuotraukoje. S. Narkėliūnaitės nuotr.

MERGINOS DOMISI LIETUVA

Neseniai Lietuvoje viešėjusi chigagietė Danguolė-Teresė Janušaitytė buvo pakviesta pakalbėti Marijos High School lietuvių "Rūtos" ratelio susirinkime spalio 27 d. Ši mergina, dar tik praėjusi pavasarį baigusi Marijos mokyklą, papasakojo savo įspūdžius iš Lietuvos. Ji čia priešlietuviškos propagandos nedarė, kaip daugelis laukė iš tų, kurie lankosi dabartinėje Lietuvoje ir iš jos sugrįžę nori atpirti nuodėmes už tokį didelį "nusikaltimą", kaip nvykimą į tėvų žemę.

Danguolė Janušaitytė

Mergina daugumoje pasakojo taip, kaip buvo atspausdinta Naujienose jos vardu parašytuose įspūdžiuose. Daugelis keistuolių buvo įsižeidę, jog tie įspūdžiai atrodė "per geri", tačiau merginos ir jos tėvų iki šiol visgi į juodą sąrašą neįrašė.

Janušaitytė pasakė, jog Lietuvos jaunimas seka užsienio madas, daugumoje ateinančias iš Paryžiaus, jie ten mano, jog Amerikos lietuviai turėtų daugiau bendrauti su jais, jie mėgsta šokti, dainuoti, eiti į kavines ir pan.

Net ir Chicagos Draugo dienraštyje šis susirinkimas buvo įvertintas teigiamai. Viena apie susirinkimą rašiusi mergina (K. Grabauskaitė savo reportažėli baigė taip: "Mergaitės taip susidomėjo kalbomis, kad susi-

rinkimas ilgiau užtruko, negu įprasta. Rūtos ratelis dėkoja panelei Teresei Janušaitytei už labai įdomų pasiūlymą apie mūsų tolimą šalį. D. P.

Už komediją "Viščiuku ūkis" A. Kairys susilaukė premijos. Idomu, kad ją parašė pradžioje anglų kalba, 1957 m., Illinois u-te gildindamas dramoms rašyti žinias. Lietuviškai lietuviškam gyvenimui tepritaikė 1961 m.

PASTABOS

Kanados N. Liet. redaktorius rado įdomų būdą aprašyti tyčiomis auklėjamas paniekos nuotaikas Lietuvos rašytojų kūriniams; jis paskelbia, buk kūrinių "okupantas, rusas bolševikas pamerkė." Tokiu būdu, skaitytojams jau pateikė 3 ar 4 Lietuvoje išleistus veikalus. Kaip tie veikalai pro komunistų "velnišką" cenzūrą parėjo, redaktorius nepaaiškina.

Tėve Mūsų malda pirmąsyk lietuviškai parašyta, at-codo, buvo 1503 metais. Nuorašas rastas tais metais Vilniuje spausdintoje knygoje lotynų kalba Tractatus Sacerdotalis, paskutiniame puslapyje. Malda parašyta dzūkų tarmė. Dienraštis Draugas, kuris, paprastai, nieko gero dabartinėje Lietuvoje nemato, plačiai išgarsino dideliu straipsniu šį Lietuvos mokslo vyrų radinį.

Vokietijoje išėjo prof. Fabrio "Der Hitler-Stalin Pakt", kur, istoriniais faktais pasiremdamas, autorius sprendžia: "Hitleris puikiai žinojo, ko Stalinas sutartimi siekė, ir todėl negalima iš-trinti fakto, kad tai Hitleris pravėrė Stalinui duris į Vidurio Europą." Pas mus dar yra "komentatorių", kurie, akis užmerkę po senovei vis gieda, kad buk tai Amerika ir Anglija "pardavusi" Rytų Europą Maskvai!

Alytaus rajone, sakoma, yra 16 atsilikusių kolchozų.

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

FRANAS BRUČAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave.
Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ISTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, ivairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susisiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Ray's LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELĖ MISIŪNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Tel. Virginia 3-3544

VIENYBE

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886

is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava; Editor: Salomeja Narkelionaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edwardas Šulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS
Atkelta iš 4 psl.

reiškė: "Tautininkai turės netrukus atsisakyti nuo šūkio "Laisva Lietuva dabar arba niekad!" (jį paskelbė inž. Naruševičius) Tautininkai ne tik neatsisakė, bet susidėjo su katalikais, ir abi srovės padarė daug puikių darbų padėti Lietuvos lietuviams įgyvendinti nepriklausomą Lietuvos valstybę.

Metmenų žurnalo redakcija pernai paklausė 15-ąją "jaunesnės kartos visuomeninkų" pasisakyti, ar Amerikos lietuviuose galima prasmingai išskirti "konservatyvų" ir "pažangųjų" sparna? Skelbia šešių atsiliepimus. Veik visi mano, kad politinė prasme, konservatyvių ir pažangių nėra. Tačiau, esama "konservatyvų" prasme "būti visur ir visada lietuviu", o "pažangių" prasme ko greičiau nutausti ir įsilieti amerikiečių gyveniman. Tačiau, ir šitokiame "konservatyvų" sparne esama "pragmatikų", kurių esmė esanti "nepakanta skirtingai nuomonei". L. Sabaliūno posakiu, čia "senas dvaras", kur, Valaičio sprendimu, "tautinis atgimimas ir lietuvių žemdirbio kova už žemę ir laisvę" nulemė konservatizmo ir pažangumo sąvokas, bet, ir tai, — tik nepriklausome Lietuvoje, ne Amerikoje, nes čia tokių srovių negalima įžiūrėti Amerikos lietuvių gyvenime.

Nuostabos kelia J. Miklovo išvilkinimas menamojo "trečiojo fronto" ir prikišimas jam "neturėjimo savų idėjų". Matyti, spaudos neskaito. Jei toks frontas ir yra, tai jis turi idėjų ir gerų idėjų — iš pačių aukščiausių mūsų autoritetų. Tai filosofo Maceinos mintis, kad tautos istorija nesustojė Lietuvoje, išėjusiems negrįžti išeiviams per sieną į užsienį išvykus. Tai prof. M. Biržiškos pažirta, kad pagrindinę laisvės kovą atliks lietuviai Lietuvoje, ne išeiviai užsienyje. Tai dr. Šliūpo idėja, kad nebuvimas ryšių su tėvyne džiovina išeivio lietuviškąjį dvasinį gyvenimą. Tai VLiko, ALto, mūsų diplomatijos atstovų pažirta, kad laisvės kova turės būti ilgų distancijų. Tai JAV valstybės departamento idėja, kad su diktatorose gyvenančiais tinkamiausias santykis yra žmogaus su žmogumi. Kažin, ar ir Miklovas, kaip Prancūzijoje prof. Greimas, teskaito vien "detective stories"?

Mums rašo

Į laiška š. m. Vienybės 37 nr.

Gerb. K. B. Kriaučiūnai:

Įdomus Jūsų laiškas. Yra ko ir pagalvoti.

1. Jūs sakotės esąs bedievis, bet negalite Jo atsikratyti. Iš laiško neatrodo, kad būtumėt ir bevelnis. Man nėra ko Jus suvedžioti, nes Jūs jau susivedžijote pats save. Dėl laikraščio tai ir man panašiai atrodo: bedieviškieji sudavatkėjo, da-

vatkischieji tiek subedievėjo, susibiečiulavo, susibrollavo. Ir iš to matote, kiek yra realyvus tikėjimas ir netikėjimas.

2. Sakot, gerai pardavėt Lietuvą ir pasipelnėt. O gal galėtumėt pasakyti, kam pardavėt ir kiek gavot? Išeivijoje tiek daug pasiūlos. Daug kas norėtų Lietuvą parduoti, ieško pirkėjų. Nenorėtų už už kokius niekus parduoti. Gal mudu atidarytumėm patarimų biurą norintiems parduoti Lietuvą? Kad Jūs pats būtumėt Lietuvą pardavęs be jokiu teisiu kada nors nors jos atminimu pasinaudoti, aš netikiu. Jos atminimas Jus

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

PASAKOJIMAS APIE DU UBAGU

Eina keliu du ubagu. (Gaila, kad skoliniui "ubagas" ilgi šiol nevyksta surasti visu to amato koloritu gero lietuviško atitikmens). Taigi, eina keliu du ubagu. Tolumoje matyti stambaus ūkininko trobos, Vienas ir sako:

-- Užsime pas tą ūkininką ir gausime rūgštaus pieno.
Antrasis prideda:
-- Trupinsim!
Pirmasis paprieštarauja:
-- Aš nemėgstu duoną trupinti į pieną. Valgysim netrupinę.
Antrasis būtinai norėjo trupinti į pieną. Nenusileido nei vienas. Susibarė. Lazdomis apsiuvanojo. Užėjo pas ūkininką, bet rūgštaus pieno negavo. Taip ubagai ir nesuprato, ko jie barėsi ir ko mušėsi.

Šis dar jaunystėje iš tėvų girdėtas pasakojimas prisiminė, paskaičius Draugą (š. m. XI, 10 str. "Vienybės reveransai kolchozams," J. Žvilbučio), Mat, 36 nr., Vienybės, buvo pacituotas šimet rugsėjo 16 d. Clevelande išeinančioje Dirvoje (Nr. 103) tilpęs plk. J. Lanskoronskio straipsnis kuriame buvo pareikšta prielaidų, kad ir Lietuvos išsivadavimo iš bolševikų atveju ne visa bolševikų sistema turės išnykti, ypač turės palikti kolektyvinės nuosavybės principas. Iš Draugo atsiliepė (net neatkreipdami dėmesio, jog tai ne Vienybės, o Dirvos paskelbtos J. Lanskoronskio mintys).

-- Nieko panašaus, principas neturės palikti!

Ekonomija ir dolerio stabilumas

1964 m. metinis Tarptautinio Monetarinio Fondo pranešimas patelkia reikšmingą pasaulio ekonomijos apžvalgą. Pereitais metais buvo atžymėtas platus ekonominis progresas, kuris buvo žymus tarp jau išsivysčiusių ir dar besivystančių kraštų. Ypač drąsinantis yra faktas, kad pirminiai kraštai (ir daugumoje jie yra mažiau išsivysę) dalyvavo bendrame ekonominiame pagerėjime per nepaprastai padidėjusius jų produkcijos įnašus. Iš tikro, tokios produkcijos vertė pakilo kartu su pasaulio prekyba, apskaičiuota apie 9%. Šio pakilimo rezultate kartu su didesne ekonomine pagalba, kurią jie gavo iš įvairių šaltinių, besivystantys kraštai kaip grupė pagerino savo tarptau-

tinį mokėjimų balansą. 1.500 milijonais dolerių ir chronišką deficitą pavertė į perteklių. Pagal pranešimą 1963 m. gal būt buvo daugiausia padedant išsivystymui tarptautinėse transakcijose.

Kai dėl pramoninių kraštų priešingai neseniai praėjusiems metams, 1963 m. ekonomija patenklinamai pakilo. Pavyzdžiui, JAV ir Kanadoje ekonominis pakilimas, prasidėjęs daugiau negu prieš 3 metus, tęsėsi per 1963 m. ir net pagreitėjo 1964 m. pradžioje. Panašiai Anglijoje ekonominis pagerėjimas, matomas 1963 m. pradžioje, pasiekė aukščiausią laipsnį metų bėgyje. Kontinentinėje Vakarų Europoje industrinė produkcija kilo dar sparčiau

negu per du praėjusius metus. Stiprus ekonominis šuolis buvo jačiamas Japonijoje. Tuo pačiu metu bendras produkcijos kilimas industriniuose kraštuose buvo padidintas platesne ekspansija pasaulio pramonėje negu praėjusiais metais.

Tarptautinių transakcijų pavidas, išsivystęs perieitais metais, padidino tarptautinį judrumą, ką sudaro visokie šaltiniai: aukso rezervai ir tarptautinis pinigų keltimasis, galimumas skolintis iš užsienio centrinių bankų, tarptautinių finansinių institucijų ir kt., prie ko galima monetariniams kraštų autoritetams priėmti, kad galėtų išmokėti deficitą. Dideli veiksniai buvo pagerėjimas mokėjimų balanse pirminės produkcijos kraštų ir išsivysčiusių kraštų, įskaitant ir JAV.

JAV stovio pagerėjimas iš dalies buvo dėl nuolatinio ekonominio augimo per trejus metus kainos ir dolerio stabilumo sąlygose. Pripažįstama, kad JAV dolerio pirktimo galia sumažėjo per kainos infliaciją nuo II Pas. karo galo. Bet tarptautinių transakcijų atžvilgiu yra reikšminga, kad dolerio oficiali vertė, santykyje su aukso ir kitais pinigais, pasilieka, kur buvo užfiksuota prieš 30 metų. 1934 m. sausio mėn. JAV valdžia pažadėjo pirkti ar parduoti aukso bet kuriai svetimam valdžiai ar bankui ar tarptautinei institucijai 35 dolerių už unciją kaina. Šiandien, po 30 metų, tai dar galioja.

Per tris dešimtmečius doleris buvo lygtai tiek pat priimtinas, kaip ir auksas, ir laisvai keičiamas su aukso kaina 35 dol. už unciją. Per šį laikotarpį doleris išliko stabilus ir buvo laisvojo pasaulio prekybos ir monetarinės sistemos pagrindu.

A. C. N. S.

persekoja lygtai taip, kaip ir Jis, Kurs yra ir Danguje ir Žemėje ir beveik visur kitur. Jei tik giedodamas garbinate Dievą, tai ar tik šokdamas galite mylėti Tėvynę?

3. Pasaulio Lietuvių Bendruomenė maiti naujų girmų nereikia. Ją jau mala. Ir tikrai: nei velnio neišleina, kaip Jūs sakote. Vien JAV, pagal optimistus, mūsų turėtų būti milijonas, pagal prof. K. Pakštą -- bent 600.000, o iš tiesų kažin ar turime teisės manyti mūsų sąmonių tautiečių JAV esant bent 100.000. Kur kiti dingo? Aišku, malūnas sumalė. Norėtųsi nukalti lietuviškas girnas, kurios vieną kitą, kaip Jūs sakote, gal ir sumaltų, bet maltų tik lietuviškus miltus.

Linkiu Jums sveikatos ir metelių bent šimtinės.

Jūsų

GIRNAKALIS

SILUVOS MARIJA

Ne sykį teko skaityti pastabų, diskusijų arba ginčelių apie Siluvos Mariją ir jos stebuklingą atkeltavimą į Siluvos šilvėnėli.

Ryšium su Vienybės (35 nr.) tilpusių J. Juodžio rašinėliu prieš Girnakalio pastabą pr. kun. St. Ylai dėl Siluvos Marijos, norisi paklausti J. Juodį: "Kad kas norėtų tą faktą pakeisti ar sugriauti iš anksto, pasmerktas nepasisekimiui" — jis skelbia. Atrodo, kad tokie pareiškimai jau yra beveik pasenę, atgyvenę, tai semty dvasta. Antra: jis sako: "Tai būtų bandymas plika galva pramušti akmenio sieną". Tiesa, plika galva akmenio sienos nepramuši, tai padarysi žinojimu ir teisybe! Tai bet ką sugriaus. Antra vertus: man atrodo, kad plika galva galima būtų veikiau pramušti akmenio sieną, negu J. Juodžiui būtų galima įrodyti, "kad taip buvo, yra ir bus".

Kiekvienas inteligentas žino, kad visi liurdai ir legendos yra sukaupti tik iš fantazijos.

Rodos, čia nieko įžėdžiančio nepasakiau, o kuriems tai neprimtina, meldžiu atleisti, nes aš tik gėdžiu teisingo įrodymo, o ne apsakojimol

H. K.

VIENYBĖ

ENGLISH SECTION

BROOKLYN, N. Y. November 19, 1964

TWENTY CENTS

"BEGIN HERE"

By JANUS DI TURNO

We need two sides to have a coin. How would we make choices if there were no heads or tails on which to stake our luck? We need two eyes and ears to have a face.

We need the contrasting greens, blacks and blues to bring to us the recent overpowering autumnal beauty of the final, pre-winter golder spasm of life on our trees.

We also need a thriving and kicking Republican Party. We need it, the world needs it, and our present and future need it.

However erratic and frightening to some has been the Goldwater candidacy that flashed through our lives like a zig-zag of lightning, like lightning it has its illuminating effects. If it also scorched, that too may be all to the good.

Goldwater's theme about knowing in one's heart that he is right, though probably dreamed up by some Madison Avenue whiz-kid, tells a great deal and is a well aimed arrow. We are in a period of transition flooding us from all

The Lithuanian State Quartet, which recently was awarded the second prize at the International Contest held in Liege, Belgium. The Lithuanian Quartet from Vilnius has performed in almost every European capital. We hope one day the Quartet will tour the United States. Members of this outstanding Lithuanian Quartet are: E. Paulauskas, K. Kalinauskaitė, J. Fledzinskas and R. Kulinauskas.

directions. The meaning of the anguished cry of his candidacy is that fear of being overwhelmed is stalking large masses of American people. It is probably a fear that fleets through the mind of everyone. However thanklessly, Goldwater stood up to give expression to run-away frustration and to genuine or panicked doubts whether our present political institutions can weave new textures into our national life before the old ones fray and totally give way. Through Goldwater many decent Americans, many emotional Americans, Americans unable to think ahead, and panicky Americans in John Birch Societies were crying out for help, "Someone do something!"

It was right that the Goldwater candidacy was defeated. Government does not belong in the hands of scared men who are calling for a life belt to save themselves, in order later to kick those in the face who throw it to them. This is the appalling measure of the degeneration that has diseased one half of our political system, literally the second eye and the second ear which we as a nation must have to guide ourselves into the trying future ahead.

Johnson and the democrats won rightly, because they had more to say to us than cry. Necessarily, their call for a "Great Society" has to be nebulous, but it did indicate that someone had feet on the ground and, simultaneously, that visions rather than stampedes of fear fill our ballot boxes.

The Republicans must pull themselves together. They owe this responsibility to themselves, to the country, and to the future of the world. The loyal-opposition effects, the contrasting judgments and the temporarily stunned creative thought that exist in the Party will not only help bring a "Great Society" into being, but also make it a better one.

This uncharted stab into the future is not Johnsonian property. History will give him all due credit for the wisdom and the intuitive sense of articulating what the American people wanted someone to say. To change and improve ourselves for a new future is an aspiration and a legacy of us all. One can only regret that the Republicans, too, did not articulate a dream. But that is water under the bridge. Tomorrow is a new and fresh page of history.

JACK LONDON IN VILNIUS

A second edition of Jack London's "Martin Eden" appeared in Vilnius (25,000 copies, translated by Miss S. Lomsargis). The story is highly regarded there because "it tells of a talented young man of the people who is forced by the deceitful bourgeois surroundings to undergo a crisis of creative realism."

Trends

- JUNE TO OCTOBER 1964 -

Behind the Iron Curtain

By DEMIE JONAITIS

The stream of events behind the Iron Curtain is a mystery which, even before Khrushchev's downfall, precipitated analysts of world affairs to study the question: is world communism still a monolithic Moscow-directed structure or has it become fragmented, with satellite countries developing in directions of their own, within national frameworks?

Lithuanians-in-exile have chosen to remain rigidly suspicious. They have refused to consider the possibility of national freedom evolving through political fragmentation of the communist strangehold. They have interpreted every sign of incipient freedom as part of "a communist plot" to confuse and weaken the enemies of communism. Some have stoutly denied even the existence of a rift between the Kremlin and Red China.

A glance at random events behind the Iron Curtain from last June to October reveals a mosaic of unMarxian "softening" in regard to Soviet attitudes towards nationalism, religion, and freedom of discussion. Significantly, U.S.S.R. lawyers requested a revision of Soviet criminal

law in favor of individual rights, a concept that is Anglo-Saxon, not Marxist.

If we come to grips with the trends in Khrushchev's last days, we will be all the better prepared to analyze and evaluate what the future will bring. Let us look at a few events:

JUNE 1964: A BISHOP FOR LITHUANIA

Pope Paul VI appointed Petras Mazelis Bishop of Telsiai. This was the first known appointment of an Ordinary since the Soviets re-occupied Lithuania in 1944.

Bishop Mazelis' predecessor, Vincas Borisevicius, was arrested and sentenced to death in 1946 when the Soviet Secret police intensified its persecution of the Church.

JULY: ATTACK ON SOVIET CRIMINAL LAW

Soviet lawyers proposed a change in Soviet concept of criminal law. U.S.S.R. courts currently operate the Stalinist idea that a prisoner is automatically guilty.

Moscow's Literary Gazette urged courts to adopt the principle that an accused person must be presumed innocent until he is proved guilty. It suggested that a

defense lawyer be permitted to oppose the prosecution in a trial.

AUGUST: TOWARDS NATIONAL FREEDOM

The Rumanian radio boldly broadcast that each communist government would henceforth feel free to govern as it sees fit, with little or no interference from Moscow. Rumanian-Soviet friendship, it said, was now based on relations of a new type, socialist internationalism.

Rumania's break from monolith structured communism was evident in her new nationalistic freedoms. People who had fled communism and became citizens of other countries she welcomed back. Police neither spied upon nor molested them. Officials befriended foreigners, and allowed them to travel and meet native Rumanians freely. Once more Rumanians were wearing western type clothes, and favoring western books, movies, art, and dances.

AUGUST: TOWARDS FREEDOM OF RELIGION

An agreement between Communist Hungary and the Vatican permitted the Pope to

Continued on Page 2

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: Applegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tysliava; Editor: Salomeja Narkeliunaite; Senior Editor: Vytautas Sirvydas; English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editor: Edvardas Sulaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing.

PROBLEMS - PROBLEMS

Letters to Your Editor

Last month's feature letter by Forlorn and Heartbroken, a New York teenager who protested that Lithuanian boys do not phone nor date girls like American boys, evoked some revealing responses.

Dear DEJ:

Forlorn and Heartbroken expresses my own feelings about Lithuanian boys. I'd like to know at what age they begin to mature — 30, 50, 70? And when do they become gentlemen — if ever?

Maryte M.

Chicago, Ill.

Dear DEJ:

Roving Casanovas, fickle flatterers — that's what these boys like to think they are. Actually, they're nothing more than Mama's little boys — with apron strings tied in bows under their chins.

Milda S.

Ontario, Canada

Dear DEJ:

Tell Forlorn and Heartbroken — comfort her — that Lithuanian boys will start phoning girls had having dates when jelly fish learn to fly like baboons.

Vilia F.

Hartford, Conn.

Dear DEJ:

Lithuanian girls are so charming — why should we boys limit ourselves just to one? Besides, we want to give them all a chance to enjoy our scintillating company.

Four Gallants from Brooklyn, N. Y.: Saulius, Vytautas, Jonas, Algirdas

Dear DEJ:

I think the homelife of American and Lithuanian teenagers is different; that's why their social behavior is different too.

We Lithuanian-Americans, at an early age, are sent to Lithuanian school. Then we have our dances and affairs and clubs — always with the same groups. American teenagers don't have this. They socialize with all kinds. We develop a group consciousness, but they end up feeling insecure — without roots. (I

don't know which is better, really.)

If you go to an American school affair, you dance with the same boy all night. At our affairs, you circulate and dance with everybody. (or whoever asks you.)

This is why, I believe, our boys flit around like flies from one girl to another. If a boy happens to get stuck on flypaper and buzzes at one girl only, his parents get so excited his life is not worth a can of flit. (This is, decidedly, horrible!)

Dalia P.

Jamaica, N. Y.

Dear DEJ:

The problem of dating is one of simple economics. Ask Forlorn and Heartbroken how much a phone call costs a boy? Not just 10¢. The girl hangs on, chattering — over a dollar's worth. Then a movie date with sodas for two eats up a man's savings — and what does he have? A hole in his wallet.

Vilia F.

Miami, Fla.

Paul B.

Dear DEJ:

I'm a girl, just thirteen, and I'm furious because my brother who goes to college treats me the way boys treat Forlorn and Heartbroken. He thinks he's Napoleon.

That's why I'm writing to tell you about boys like him. When he talks about girls with his boyfriends, he tells them; lead the girls on a string like puppets, don't let them catch you with their bait.

These boys make a sport of being obnoxious. Recently, some Brooklyn girls were planning to have a party with them, but at the last minute the boys said: "O we're going to visit the beautiful girls in Jersey." They spoiled the Brooklyn party and went to surprise the Jersey girls who didn't expect them.

Aldona V.

Woodhaven, N. Y.

WE WELCOME YOUR REACTIONS

Our Lithuanian Franciscan Fathers have announced their plan to build a cultural center in Brooklyn's Highland Park, a project which entails raising money in the million-dollar bracket. We invite our readers to express their reactions to this venture.

Trends -

BEHIND THE IRON CURTAIN

Continued from Page 1

appoint five bishops for sees long vacant. The agreement granted the Hungarian Church the right to train priests and members of religious orders, and to provide religious instruction.

AUGUST: HUNGER IN U.S.S.R.

Nikita Khrushchev, struggling with economic difficulties, announced plans for large-scale installations of automated pig farms, similar to the model state farm near Moscow, "The Banner of October". Here, machinery enables one man to attend about 4000 hogs. Twelve to fifteen times more hogs can be raised per working hour than on an average Soviet farm.

Such automatic techniques for raising livestock originated in the United States. However, they proved uneconomical. The profits of such farms are canceled out by the cost of maintaining them.

It may be that Khrushchev's eventual downfall began in the conflict between his rigid communist thought patterns and the brief enlightenment of his 1960 tour of the United States. Ironically, as he struggled to raise "The Banner of October," he was deposed in October.

SEPTEMBER: TOWARDS FREEDOM OF THE PRESS

Freedom to discuss facts and ideas contrary to Marx-

ist ideology was demanded by the Writers' Congress in Lublin, Poland. Present at the Congress was Poland's Communist party leader Gomułka.

Stefan Kisielewski, Deputy to the Parliament, demanded: "Why shouldn't books expressing non-Marxist viewpoints be published in Poland? Such is the case now in Hungary."

He protested that the Catholic Weekly in which he had tried to carry out such a discussion had been "punished" by a reduction of 10,000 in its circulation, a quarter of the total.

He was supported by Alfred Laszowski who declared, "Sufficient proof of the philosophical merits of Marxism and Catholicism can be settled only beyond the grave." Laszowski recalled that in 18th century Poland a writer could dine with the King on Thursday and discuss — even criticize — the country's rule.

"Unfortunately, we have no such Thursday dinners now," he said.

The fact that he could speak so freely in communist Poland suggests that he was attending a Thursday dinner meagre though it was.

SEPTEMBER: AWAY FROM MARXIST EXTREMISM

Intelligence sources announced that Radio Peking's hostile broadcasts to the Soviet and eastern Europe were being blocked out.

Gadfly Mao Tse Ting, Marxist extremist who re-

jects peaceful co-existence with non-communist countries as a violation of Marxist ideology, was — in effect — being condemned to silence by Khrushchev.

OCTOBER: FULL SPEED AHEAD

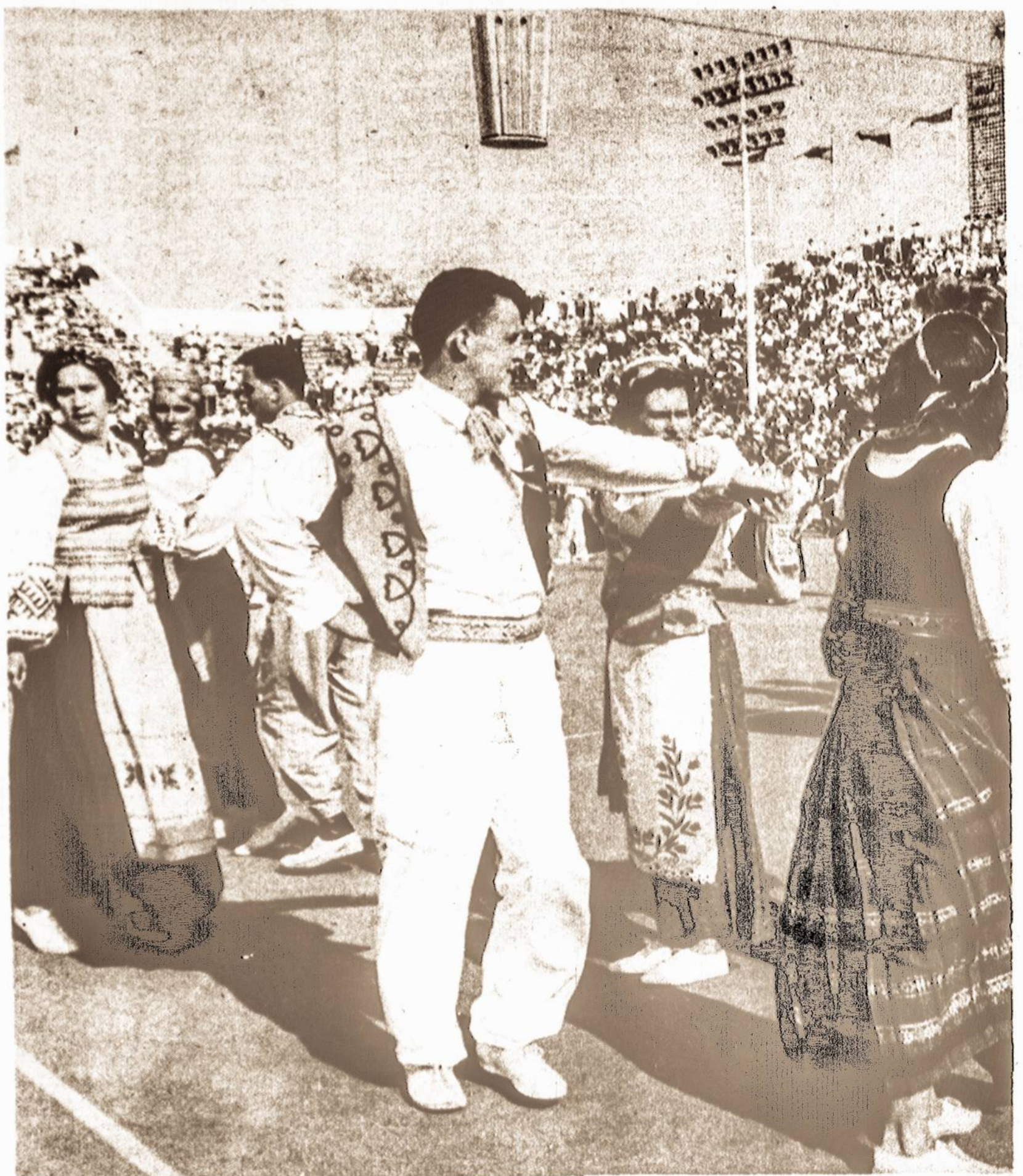
Khrushchev invited communist countries to a December showdown meeting in Moscow to discuss the Sino-Soviet split and allegedly to oust Mao from the bloc. Two thirds of the communist bloc accepted his invitation. Red China rejected it, with a warning: "The minute you call your meeting you will step into your grave."

LATE OCTOBER: SLOW-DOWN

Nikita Khrushchev was "retired" by his party in communist style. De Gaulle summarized the downfall: "Sic transit gloria mundi" — "Thus the glory of the world passes."

TOMORROW: FULL SPEED AHEAD

In the next issue of English Vieniye, we shall present to you two diametrically opposed studies of world communism: one by George F. Kennan, American diplomat and famous author of "On Dealing with the Communist World" — another by the American Bar Association.

Lithuanian teenagers at the World's Fair on Lithuania Day.

Photo by S. Narkeliūnaitė

A LITHUANIAN COMMUNIST AND THE HEART

Our Lithuanians-in-exile have often protested: why does Vienybe give so much attention to the arts in communist Lithuania?

This month we give you "The Heart", by a behind-the-Iron-Curtain Lithuanian poet, a winner of a Lenin Prize for Poetry: Eduardas Miezelaitis.

Every sensitive poet voices the multitudes of voices that shape his era. He represents the concurrent history, philosophy, dreams, conflicts and psychology of his immediate environment.

Surely, what a communist poet has to say about the heart deserves to be heard.

THE HEART

- EDUARDAS MIEZELAITIS

What's the heart?
Stone — but how hard?
A ripe red apple, perhaps?
Or locked in the breast,
A spinning globule of earth?
How else can it encompass
Such countless seas, people,
Hills, wastelands, all earth?
I grow uneasy...

What blessings from earth — joy, work...
Mornings, I rise with doves,
My heart tolls, a bell
In this breast, sparkling with sunlight,
A bell moving pure air —
Freedom, gladness, fortune, warmth.
Its tower too narrow,
It beats to be free of my breast...

The tumult! The pandemonium!
I dread lest one song of a cuckoo
Weave through my heart's ringing —
The joyous bell crack — fall.
This breast, full of song,
Holds a mortal bell.
Do blessings alone — joy, work —
Ring from the earth?

Here, bombs and rockets have burst
With death's savage guffaws
Lord the heart of this century's poet,
Bloodied, quaked —

Man's own heart.
When bullet blasts at laborer,
Lead flies to my heart, piles up,
Bends this heart closer to earth.

If one man's leaden feet trample
Another man's earth,
They stomp on the heart — a mine
Buried, laden with agony...

The anguish to come!
Deluge of rushing tears,
In rivulets, flooding my heart
Bending it, a ripe red apple,
Closer to earth...

Earth drinks the innocent blood
That flows again through my veins:
Spilled blood journeys back
Through the heart.

How much can a heart hold?
Ripe with pain, blood, lead,
It must some day — an apple — fall
From tree to earth —
To burgeon, grow again...

Let this be the poet's fate,
His heart beat sanguine,
Earth await his springtime,
A more beautiful world,
Through his song of the future...

Translated by Demie Jonaitis

Closeup of the Month

DR. VALERIJA RAULINAITIS

A Distinguished Lithuanian Lady

Dr. Valerija Raulinaitis

Named to the highest position yet reached by a woman in Veterans Administration medicine, Dr. Valerija B. Raulinaitis has been appointed Chief of Staff at Downey VA Hospital, near Chicago, Ill.

Dr. Raulinaitis, Lithuanian-born psychiatrist, is the first woman to become chief of staff at one of VA's coast-to-coast chain of 169 hospitals. As Chief of Staff, she will be in charge of professional and clinical activities of the 2,467-bed mental hospital — second largest in the VA.

HER STORY

Dr. Raulinaitis has been on the Downey staff since 1954

and for some years was in charge of the Women's Neuro-psychiatric Service. For the past two years, she has been Unit Chief of a radical new treatment program being tested by VA.

This Unit Treatment System, whereby patients remain in the same patient groups throughout their hospital stay rather than move through various groups of regressed or improved patients, has proved so successful at Downey that it is being expanded to most VA hospitals. She is considered an authority on this advanced program.

HER POST

Now 47, Dr. Raulinaitis was born in Lithuania and received her M. D. degree from the University of Kaunas. With her husband, Victor, she escaped their native country just before it was overrun by the Russians in 1944. For four years, until 1949, they lived and worked in German camps for displaced persons. There, she found her training as a psychiatrist not so much in demand as her knowledge of pediatrics.

She came to America in 1950 and was later naturalized at Des Moines. In her adopted country she found a ready demand for her professional talents. She worked at Harper Hospital in Detroit, the Iowa Lutheran Hospital in Des Moines.

JONAS DUMCHIUS AND SAUSAGES

Jonas Dumchius, Brooklyn's local linguistic "purist", objects to an article in English Vienybe in which we, referring to sausages, used the Polish term "kielbosi" in lieu of the Lithuanian word "desra". He accuses us of kowtowing to Polish in an era when our Lithuanian language has been so conscientiously purified of Slavic infiltrations.

We acknowledge, with much interest and respect, Mr. Dumchius' objections. However, we defend our use of "kielbosi" for two reasons.

The article in question was presented as a piece of humorous colloquialism. Old timer Brooklyn Lithuanians do not verbally buy, cook and eat "desra"; they talk of "kielbosi". By such usage of the term for sausage, they are not Polonizing Lithuanian; they are, to be more precise, Lithuanizing Polish. The purpose of our article was to report, not to reform.

In addition, since the article was written in English, we chose the term for sausage common in English: "Kielbosi" has become a trade name in American meat industry; "desra" has not. To demand that we use "desra" in American context employs a logic which would demand that, if we should write about Chevrolets (French-based) and Chryslers (Greek-based), we must translate the names of these cars into Lithuanian and then add endings which Americanize the terms.

Pursuing such logic to its end, we asked purist Mr.

Dumchius why he signs his name not in "pure" Lithuanian, "Dumčius", but in the Anglicized form, "Dumchius". We have tried to persuade him to "purify" the spelling of his name; but he maintains people will mispronounce it then. In this, he is adamantly rigid. He refuses to change.

Our final answer to him is this:

When he decides to spell his name Dumcius, not Dumchius — we shall refer to sausage in English context as desra, not kielbosi.

LITHUANIAN COOKERY

SAUSAGES - DEŠROS

Hog casings
10 lbs, fresh pork
shoulder
2 lbs, onions
1 tbsp, pepper
1 tbsp, allspice
1/3 cup salt

Chop onions. Cook in small amount of fat until transparent. Cut meat in very small pieces, or put through coarse grinder. Add onions with fat in which they were cooked, pepper, allspice, and salt. Mix thoroughly. Stuff into washed casings.

Boil in water about one hour. To reheat, brown in frying-pan or oven.

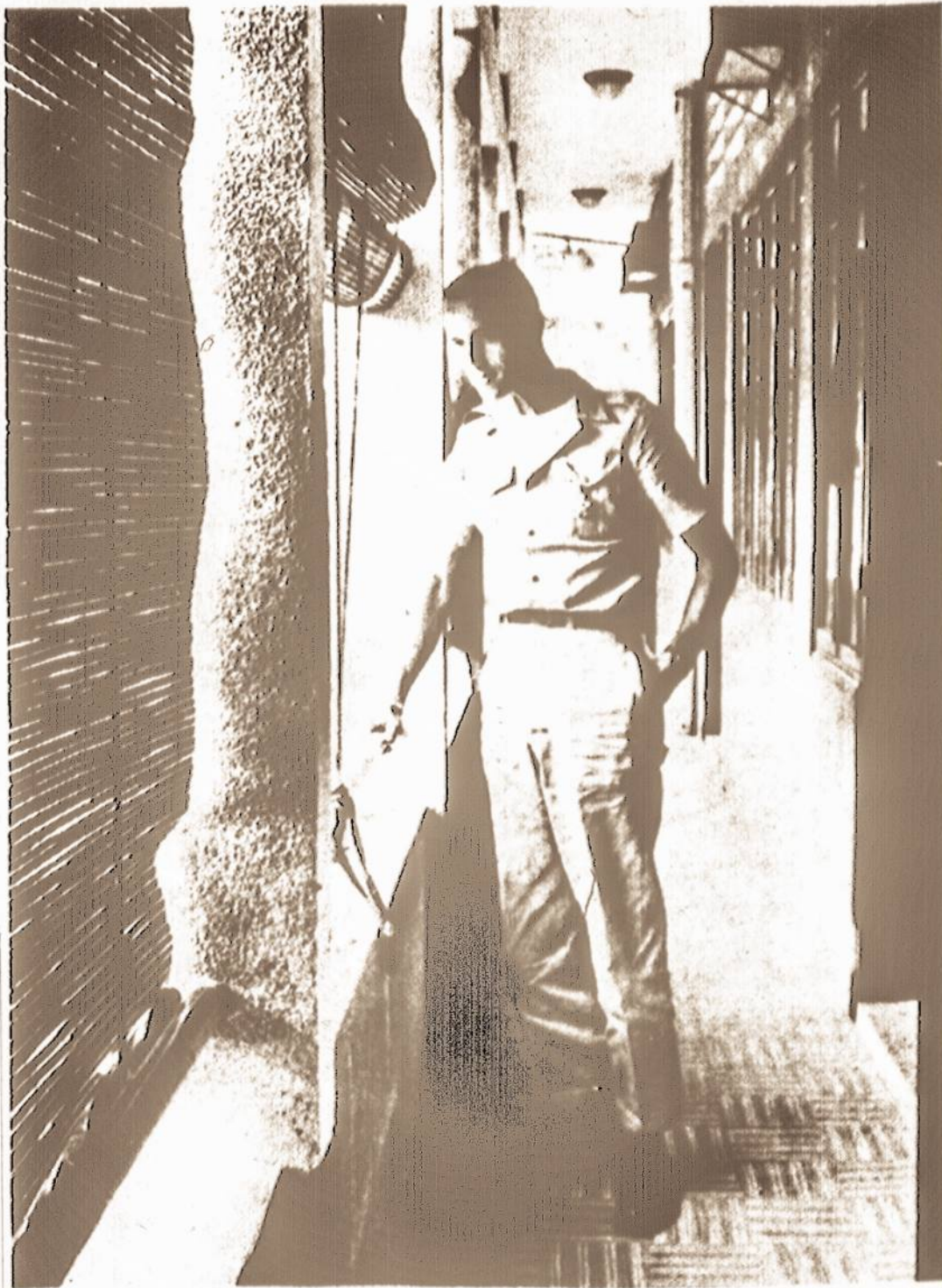
An American's view of English Vienybe

I found the English Sections of Vienybe most interesting and wonder that material of such high intellectual level is accepted by your readers. Naturally I understand the pride in the articles on the philological history of Lithuania. But the discussions and analyses of Donelaitis I found penetrating and revealing especially since I was a lover of James Thomson's Seasons before you were born. The translation and illustrations are excellent.

The contrast in the "Letters" was startling. I bet the "Letters" are a great success. The conflicts between the older and younger generations are really uproarious. On the other hand we have the same conflicts in English literature best shown in Samuel Butler's "The Way of All Flesh". Salomeja's photographs are tops. I think your format is most attractive.

The "Begin Here" editorials by Janus di Turno are first class and have touch of pessimism which is unfortunately warranted.

ARTHUR JACOBS
New York City

A DISTINGUISHED SOLDIER - Major Algirdas Bacey, son of Mrs. Julie Bacey of Brooklyn, N. Y. and Sal. Bacey of Far Rockaway, N. Y., outside his BOQ room in Cholon, Vietnam.

LITHUANIANS IN THE NEWS

ČIURLIONIS IN VILNIUS

The music of one of Lithuania's foremost composers, M. K. Čiurlionis, was issued on 3 LP records in Vilnius. Čiurlionis' tone poem *Miške* (In the Woods) and *Jūra* (The Sea) were performed by the Moscow Philharmonic Symphony Orchestra under the direction of composer Balyš Dvarionas. The C-Moll for strings was recorded by the Lithuanian State Quartet, which recently won second prize at the international contest held in Liege, Belgium.

A great admirer of the master's music, pianist Vytautas Landsbergis recorded seven of Čiurlionis' piano compositions.

HOMER IN VILNIUS

A new Lithuanian translation of Homer's "The Iliad" was recently published in Vilnius. G. Ralys is the translator.

LITHUANIA IN THE BRONZE AGE

Moulton & Co. in the Netherlands are preparing for publication "Bronze Age Cultures in Central and Eastern Europe" by Dr. Marija Gimbutas, now at the University of California, formerly of Harvard. Considerable new material about Lithuania will be presented.

UNESCO INTERNATIONAL CONFERENCE

Dr. William C. Kvaraceus, director of Youth Studies Tufts University, and professor of education there, was a member of a team of five USA delegates to the UNESCO International Conference on Youth in Grenoble, France. Sixty-two nations participated.

An article by Dr. Kvaraceus on modern youth appears in the latest issue of the *Marian* published by our *Marian* Fathers in Chicago.

LEONARDAS V. GERULAITIS, of Ann Arbor, Mich., was one of the few who answered a query in the New York Times Book Review section concerning a passage in Pausanias about the Satyrs.

From this section we also learn that Solomon Bloomgarten, Yiddish poet and translator, was born in Lithuania in 1870 and died in New York City in 1927.

AVIATION MECHANIC

"Tracks Across the Sky", a recently published book, discusses accomplishments of aviation mechanic Victor Yesulaitis.

He helped to perfect a system of picking up and delivering mail to and from airplanes in 1939, and flew the first plane with this new system. In 1932 he was the mechanic who helped Darius and Girėnas prepare for their historic flight from New York to Kaunas.

A resident of Pittston, Pa., Victor Yesulaitis works at the Newark, N. J. airport.

MARIE TOTORAITIS-COHEN, a Lithuanian girl from Rye, N. Y. who is becoming popular for her dahlias, was recently awarded her fifth Blue Ribbon and a Tri-Color award of merit for the best single dahlia, at the annual Westchester flower show. Throughout the community she is known as the "The Dahlia Lady". She was invited to become a member of the Dahlia Society of the World and may enter the society with a very rare dahlia of lavender color with white tips. If it blooms next year, Mrs Totoraitis -Cohen will christen her dahlia with a Lithuanian name.

Photo by S. Narkėliūnaitė

AN AMERICAN WHO DISCOVERED OUR WAYSIDE SHRINE AT THE WORLD'S FAIR

This is a letter of appreciation to all of you who are responsible for The Wayside Shrine at the World's Fair. It is such a beautiful, poignant "moment of reflection" in the midst of the hustle and bustle of the Fair.

Back in early May, when I went to the Fair for the first time, I came upon the Shrine by sheer accident.. and stopped and read the plaque. I stood for a long time, just thinking...saddened by the unhappy plight of your valiant country and, I suppose, by the feeling of guilt that I share with all the millions of others for, somehow, having allowed all this to happen. As that day passed, and I went from one to another of the great exhibits and pavilions, I found that the Wayside Shrine was never far from my thoughts. And so, I came to realize, it would be with all the millions of other people who came upon it and stopped to read the plaque.

Since that day, I have been back to the Fair many times and have taken many people with me. On every visit I've found, uncannily, that at some point during the day, my feet have found their way back to the Shrine. I can only hope that my friends, having been introduced to this beautiful spot, have, in their own turn, brought others to see, to read, to reflect.

Again...I just wanted to thank all of you. And to wish you the very best for YOUR day at the Fair.

Sincerely,

Mary Collins

Draugo apžvalgininkas tarnauja melui!

Chicagoje išėnančio Draugo, kuris save vadina pasaulio lietuvių dienraščiu, lapkričio 10 d. spaudos apžvalgoje melagingai užsiuolama Vienybė. To laikraščio spaudos apžvalgininkas, pasirašęs J. Žvilb. slapyvardžiu, rašinyje, pavadintame "Vienybės reveransas kolchozams", kitų asmenų ir laikraščių paskelbtas mintis priskiria Vienybei ir ją už tai bando diskredituoti lietuvių akyse.

Vienybė yra didžiai nustebusi šitokių Draugo apžvalgininko įžūlumu, ir taisybės vardan nori atkreipti savo skaitytojų dėmesį į tai, kad šitoks Draugo redakcijos nario rašymas yra jau ne tik reveransas, bet ir tarnavimas melui! Draugo apžvalgininko rašinyje į Vienybės lūpas įdėti ir cituojami žodžiai priklauso plk. J. Lanskoronskiui. Tai yra ištraukas ir jo rašinio, tilpusio Clevelande išėnančioje Dirvoje rugsėjo 16 d. (nr. 103). Iš ten Vienybė tas ištraukas paėmė savo nr. 36 ir ten pačioje pradžioje nurodė, kad tai yra plk. Lanskoronskio mintys, tilpusios Dirvoje, ir įdėjo autoriaus nuotrauką.

Atrodo, net paprastam žmogui visa tai gali būti aišku, bet, deja, neaišku Draugo rašytojui. Vienybė yra žinoma, kad tas spaudos apžvalgas rašinėja kun. dr. Prunskis, prisidengęs įvairiais slapyvardžiais, kaip antai, Žvilbučio, Daugailio ir kt. Todėl tik tenka stebėtis, kaip toks asmuo, kuris net daktaro titulą prie savo pavardės deda, negali tokių dalykų atskirti.

Vienybė yra pastebėjusi, kad jau tam tikras laikas, kai Drauge retkarčiais pasireiškia rašiniai, kurių autoriai to laikraščio skaitytojų akyse tendencingai bando pristatinti Vienybę neigiamose šviesoje, bet šitoks kun. Prunskio įžūlumas pražengia visas ribas.

Aiškumo dėlei apačioje parodome, ką kun. Prunskis apie Vienybę rašo, už ką jis melagingai užsiuoloma, ir plk. Lanskoronskio rašinio originalą, tilpusį Dirvoje.

Draugo nr. 265, lapkr. 10 d., tarp kitų dalykų rašoma:

"Iš "Vienybės" savo 36 numeryje spalio 29 d. rado reikalo pareikšti reveransą kolchozams. Straipsnyje "Ideologinės fermentacijos reiškiniai spaudoje" rašo, kad atsikursimajam Lietuvos "daug ką iš to komunistinio socializmo turėsime palikti", ir pirmą vietą iš tų paliktinų dalykų sumini "kollektivinės nuosavybės principą", o apie

kolchozus taria: "Ūkiniai kooperatyvai kone visose žemės ūkio šakose verčiasi pelningai". "Vienybė" gerokai atsiliks. Net ir Brežnevas šio didelio pelningumo "kollektiviniuose ūkiuose" nemato, jei, gelbėdamas padėti, turi atkreipti dėmesį į privatų ūkininkavimą sklypuose.

Pagarbinusi kolchozus ir išvardinusi ilgą eilę laimėjimų okupacijoje, "Vienybė" pliekia tremtinius, rašydama: "Padarėm milžinišką klaidą nuo jos (— lietuvių tautos) pabėgę, nes niekas mūsų netrėmė, savo valia nuo jos pasitraukėm..."

Ne nuo lietuvių tautos bėgo tremtiniai, o nuo žudiko okupanto bolševiko. Bėgo tik po to, kai pirmosios okupacijos metu okupantai bolševikai dešimtis tūkstančių lietuvių išvežė į Sibirą, tūkstančius nekaltų žmonių pūdė kalėjimuose ir daugelį išžudė pačiu brutaliausiu būdu, pirma barbariškai iškanindami savo aukas, kaip tai parodė atkastų lavonų išvaizda Rainių miškelyje ir kitur. Nėra tremtin išblokšto lietuvių, kurio šeima ar kiti artimieji nebūtų taip kruvina nukentėję. Tik Kremliaus propagandiniai lig šiol tremtiniams priekaištavo, dabar jiems į talką ateina ir "Vienybė".

Dirvos nr. 103 (rugsėjo 16 d.) plk. J. Lanskoronskis savo straipsnyje rašė:

Ne! Taip blogai nėra! Neviskas tose negerovėse yra bloga. Pasidairę -- ar nerasisime, ir labai daug socialinių laimėjimų? Atkursimos Lietuvos uždavinys bus tuos laimėjimus praktiškai įgyvendinti. Gal daug ką ir iš to komunistinio socializmo turėsime palikti. Kolektyvinės nuosavybės principas, sakysim, jau ir kapitalistiniuose kraštuose daug kur pradeda reikštis. Prancūzijoje ar Belgijoje ir daug kur kitur, pvz., namų statybos ir tų namų būvų savininkų valdymas sekasi gerai. Ūkininkų kooperatyvai tuose visose žemės ūkio šakose verčiasi pelningai. Iš žydų žemės ūkio kooperatyvų mokosi arabai savo žemės ūkį socializuodami. Žemės ūkis visam pasauliui mechanizuojamas. Smulkūs šeimininkai ūkiai nepajėgūs vieni patys visomis priemonėmis apsirūpinti, jie kooperuoja. Visiems aišku, kad staiga, vienu užsimojimu į senasias šeimininkų ūkių formas grįžti nebebus galima. Tačiau ir grįžtant prie buvusių nuosavybės principų -- tas grįžimas neturės būti chaotiškas, bet planingas, apgalvotas ir gamybai neuost-

lingas. Sunku spėlioti, ar dabartiniai Lietuvos kolūkiai, pavirtę ūkininkų sąjastimi, išliks ar ne išliks, su kuria kooperacijos forma jie išliks? Aišku tik, kad mūsų emigracijos nei leidimo nei pritarimo kraštas neprašys. Jis pats tvarkysis, kaip geriau nusimansys, pagal laiką ir aplinkybių galimybes. Bet kraštas mieliai priimtų mūsų patarimus, jei jie pritaikytini. Mūsų atsineštinas "kraštis", apie kurį taip mokame pašnekėti, neturi vien ribotą tautinės kultūros lobio išsaugojimu, bet pasipildyti praktiškais, kraštui naudingomis studijomis. Tautinės kultūros formos kinta, bet ta kultūra krašte nesijaučia taip blogai, kaip mes pašnekam. Ko kraštui reikia -- tai informacijos ir netiek objektyvios politinės informacijos, bet žinių kaip kitur žmonės gyvena ir dirba: kaip ir ką garsina smulkūs šeimininkai ūkiai, kaip ir kam jie savo produktus parduoda, kokia yra kredito sistema ir p. kraštas priverstinai yra socialistinis, vadinas viskas kas bent kiek siejasi su socializmu, jį domina.

Taigi, šitaip atrodo tituluoto Draugo apžvalgininko "tiesa".

Jeigu kun. Prunskis ir turi įpratiną ir praktišką kitų asmenų mintis pagal reikalą perstatinėti, kaip kad jisai tai praktikuoja savo "knygų" rašyme, ir nenubautas išėina, tai čia jo reikalas (ir laimė, kad neatsiranda asmenų, kurie jį už tai paimtų į nagą). Bet jisai negali šito daryti su kitais. Nepateisinamas yra dalykas, kad jisai kitų asmenų žodžius priskiria Vienybei.

Draugo vadovybė, kuriai yra žinoma jos tarnautojo "ypatybė", jau senai jo "knygų" pati nespausdina (joms spausdinti jisai turėjo susirasti leidėją Kalifornijoje), tačiau Draugas ir toliau tebespausdina jo "apžvalgas", kuriose kun. Prunskis tą savo "meną" praktikuoja.

Bet toksai "rašymas" tai jau ne tik reveransas, pačiais J. Žvilbučio žodžiaisariant, bet ir tarnavimas melui. Melas gi, ar jis naudojamas geram ar blogam tikslui, vistiek yra melas ir toks pasilik. Galima būtų ginčytis dėl nuomonių skirtumo, bet su melu negali būti jokių kompromisų. Vienybė kovojo, kovoja ir kovos prieš melą, nežiūrind po kokia etikete jisai bebūtų -- prunskiškai daktariška ar dar kokia kitokia.

rašty atgyvenusių doktrinų bus laikomasi tvirtai, nesiskaitant nei su besikeičiančia pasauline situacija, nei su padorumu kitaip manančių atžvilgiu.

Tamsūs žiniai vidudienį užsidaro langines ir mirksinčios žvakės šviesoje svarsto, laukia aušros...

Išplaukiojo 12,000 klr...

Iš savo pirmos kelionės Klaipėdon grįžęs laivas "Stormas" (statytas Rytų Vokietijoje) išplaukiojo Atlante 12,000 kilometrų ir parvežė 2,800 tonų įvairios užšaldytos žuvies. Dalį jų pagavo Lietuvai paskirti žvejų laivai -- traleriai "Karolis Požėla" ir "Alfonas Čeponis". "Stormo" kapitonas yra Česlovas Bublys. Įgula 66 jūrininkai, jų tarpe keletas lietuvių ir latvių.

Mainais su Lietuvos valstybinio operos ir baleto ansamblio koncertu Rygoje, Latvijos ansamblis koncertavo Vilniuje.

ZEMUOGĖS JONAVOJE

STEBETOJO PASTABOS

Londonė anglų kalba išėjo Lietuvoje gimusio žydo M. L. Rosenthalio eilėraščių rinkinys "Blue Boy on Skates," kur viename prisimena vaikystės dienas ir sako:

O Happy Jews, wandering Sober among strawberries, everywhere in Jonava.

Book Award dovaną laimėjęs už veikalą "The Rise of the West," prof. Wm. H. McNeill Foreign Affairs žurnale prisimena I Pas. karo sukaktį ir pasakoja: "Šis karas Rytų Europoje pravėrė vartus vietos nacionalizmas, tautinio apsisprendimo vardu, iš didingųjų Austrijos, Rusijos ir Turkijos imperijų, sukirpti eilę mažesnių, bet vistiek tautybę mišrių valstybių. Tautinių sąjūdžių laimėjimas buvo pagrįstas faktu, kad kalbėjo miela vietos kaimiečiams žemdirbiams politikos kalba. Tačiau, į valdžias iškopę, tautiškieji vada visur savo kaimiečius sekėjęs apvylė. Išsilaikyti valdžioje, jie ar jų įpėdiniai, be išimties šoko pavartoti policines diktatūras." (Tai netiesa tik apie Čekoslovakiją).

Veikale "The Development of the USSR -- An Exchange of Views," kurį suredagavo Washingtono u-to prof. Treadgold yra ir mūsų istoriko Jakšto straipsnis.

New Yorke Speller leidykla išleido latvio Alfredo Berzino anglų kalba "The Unpunished Crime," kur karčių tonu atpasakojama, kaip bolševikai pagrobė Latviją. Autorius yra buvęs Latvijos ministeris. 314 psl. kaina \$5.75. Ką veikia mūsų buvę ministeriai?

Kanados Toronte, lietuvių parapijos salėje kažkas rodė dokumentinį Lietuvos filmą, apie kurį Tėv. Žib. bendradarbis A. R. rašo: "Trečioji filmo dalis buvo dabartinės Lietuvos vaizdai -- tautinių šokių šventė Vilniuje ir lietuvių meno dekada Maskvoje. Malonu į šiuos vaizdus žiūrėti, nes parodo, kad mūsų tauta gyva kitoje geležinės uždangos pusėje." Be abejo, mūsų Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga netrukus "atsiribos" nuo filmo rodytojo, bet T. Ž. redakcija neprideda pastabų. Nejaug, visus "šturmus" dėl tolygių filmų rodymo teisės (ir pareigos) Amerikos bei Kanados lietuviams išgyvenusi Vienybės redaktorė S. Narkelūnaitė, jau pagydė mūsų triukšmingųjų džiunglių piktąjį charakterį ir į dabartinės Lietuvos vaizdus jau "malonu žiūrėti"?

Mūsų kunigai ruošia mišioms lietuviškas maldas. Ar sureformuos žegnonę? Mes sakome: Vardan Dievo Tėvo, o veik visos kitos tautos stacčiai: Vardan Tėvo.

Mūsų Tėvai Pranciškonai sugalvojo sukelti milijoną dolerių pastatyti Brooklyne kultūros namus, kur būtų vienuolynas, spaustuve, salė ir jaunimui vieta. Kunigų Vienybė sumanymui jau pritarė. Statytojams teks susidurti su galvosūkiu: kur "lietuviškiausia" vieta Brooklyne tokiam milijoniniam pastatui? Be to -- kiek metų jis bus "lietuviškas"?

Iš kairės ir iš dešinės

Atkelta iš 4 psl.

Ilgiau bolševizmas Lietuvoje trunka, tuo labiau blėsta viltys išlaisvinimo atveju tvarkytis drastiškais posūktiais, ypač ūkio srityje. Kas išėvijoje šio srity švaistosi per drąsiais teigimais, tas nėra joks laisvintojas, o tik atsakingumo jausmus praradęs rėksnys (o ne veiksnys).

Būsimosios Lietuvos ūkio reikalais galėtų užsiimti ekonomistai. Laikraštiniams nėra ko galšinti laiką, pasakojant svajones ir reiškiniai jausmus. Jei kuris nors mūsėškis tariamojo laisvinimo veiksnys iš tiesų pradėtų rimtai Lietuvos reikalais domėtis, tai toks veiksnys neabejotinai kurtų instituciją, kuri pastoviai ir planingai tyrinėtų Lietuvos gyvenimą. Galėtų būti atliktas Lietuva naudingas darbas, kuris būtų naudingas ir tėvynei išlaisvinus ir neišlaisvinus.

Aš jau esu kartą pastebėjęs, kiek toli nuo Lietuvos (nuo laisvos Lietuvos!) yra tokia partija (pvz., krikdemai), kurios atstovas sakėsi siekiantis būsimoje Lietuvoje į Vakarus orientuoto švietimo su privalomu aštuonių metų mokymu. Privalomas aštuonių metų mokyklos lankymas Lietuvoje jau įvestas, ko gero, įves ir dešimties metų privalomą mokymą. Dabartinės Lietuvos švietimo kadrai jau perviršijo trisdešimt tūkstančių, orientuotų į Rytus. Kur juos laisvintojai dės? Kur gaus dešimtis tūkstančių mokytojų, orientuotų į Vakarus? Vis tai neatsakytai klausimai. Neatsakingieji neturi

atsakymo. Taigi, laikraštiniams ūkio reikalais pasisakymai nėra gudresni už pasisakymus švietimo reikalu.

Už pastgėrėjimą kolchozine tvarka ir jos laimėjimais J. Žvilbutis užpuolė Vienybę ir nieką daugiau. O iš tikro jis pacitavo plk. J. Lanskoronskio žodžius, kurie buvo paskelbti Dirvoje. Vienybė tuos žodžius nusi-rašė iš Dirvos su nuostaba: "Kaip toks ortodoksiškas laikraštis, kaip Dirva, neišbraukė tokių heretikiškų, socialistiškų minčių iš plk. J. Lanskoronskio straipsnio, sunku suprasti". Kadangi tuos pačius žodžius dar kartą citavo J. Žvilbutis Drauge, tai išėity, jog visos J. Žvilbučio piktos insinucijos tinka ir Draugui ir jam pačiam. Mūsų lietuviškos spaudos ubagai nesutinka, bet nesimuša savitarpy, o tvoja trečiajam jų ginču susidomėjusiam -- Vienybei.

Dirvoje apstu išsireiškimų ir straipsnių, kuriuose mūsų krašto būklė ir ryšiai su juo vertinami visiškai realiai. Kaip Vienybė, taip ir Dirva kaskart drąsiau leidžiasi ieškoti naujų atradimų. Partijos apinasris tą laikraštį tebeilko tvirtai pririštą prie pasenusių doktrinų tvoros. Bet tvirtai pririštats ristiškas jau spardosi ir apinasri tampo. Oi bėgtų šuoliais per plačius laukus... Mat, doktrinų avižos jau suplėko...

Draugas laikosi tvirtai, nors už Lanskoronskio citatą užpuolimas ant Vienybės yra vienas iš daugelio pavyzdžių, kad tame laik-

"SMETONA" PERSKAIČIUS

PRANĖ LAPIENĖ

Kuomet buvo paskelbta, kad Aleksandras Merkelis rašo knygą apie velionį prezidentą Antaną Smetoną, aš labai domėjausi, kas man joje bus nežinoma. Nemaža Smetonos raštų buvau skaičiusi jo paties ir kitų apie jį rašytų, o ir gyvu žodžiu yra tekę su juo kalbėti, kada jis, atvykęs į šią šalį, buvo trumpai viešėjęs ir mano šeimoj.

Iškilmingai policijos ir anų laikų žymiųjų Amerikos lietuvių visuomenininkų lydimas jis vyko aplankyti tų, kurie buvo pareiškę norą arčiau su juo susipažinti. Siūlant jam vieno ar kito užkandžio bei gėrimo, jis visa ragaudamas kalbėjo: "Kas gera jums, gera man, Lietuvis esu"... Ir sunku buvo įsivaizduoti, kad tas žmogus būtų buvęs kas kitas, negu lietuvis, kuriam savoji tauta stovėjo arčiausia širdies.

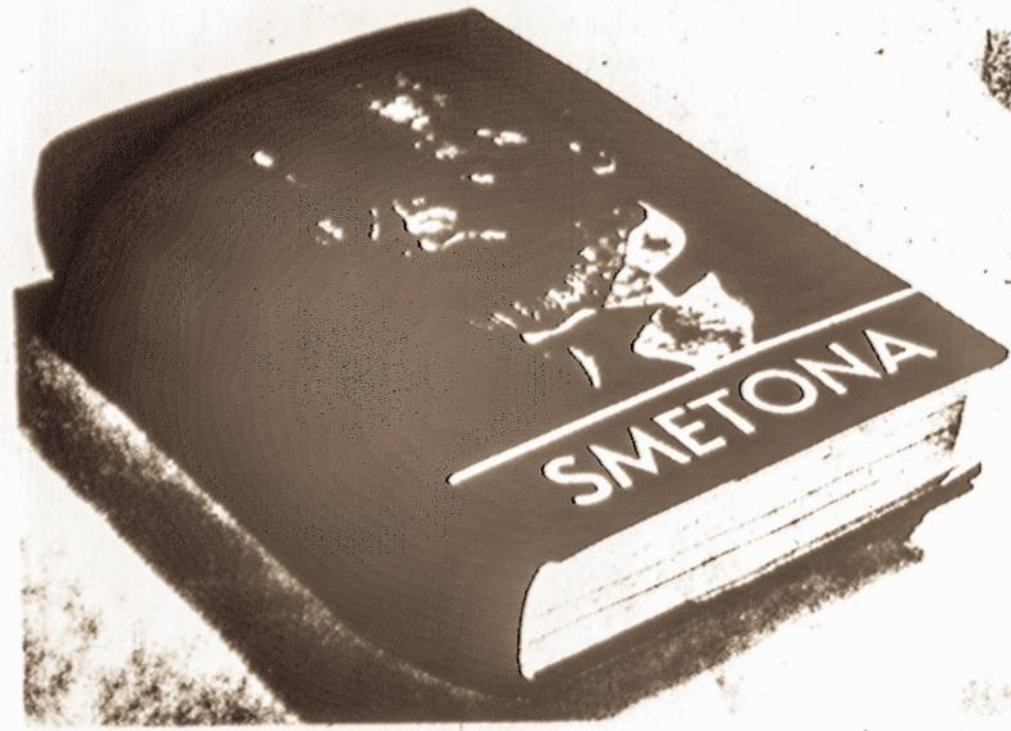
Neaiškumų tačiau kilo, kodėl jis išbėgo iš Tėvynės, kada ji atsidūrė pavojui; kiti vėl priekaištavo, kodėl jis nepasiuntė kariuomenės priešo mušti.

Daug įvairių klausimų turėjo Amerikos lietuviai, kurie akiai nebuvo susirūšę su jokia partija ir nepripažino autoriteto ne vienam, save besivadinančiam viską žinančiu.

Tik ką pasirodžiusi knyga "Smetona" davė man daug atsakymų į abejones kėlusius klausimus.

Čia neįmanoma pacituoti jos išsčių puslapių, tai tik bendru žvilgsniu ją permesdama galiu pasakyti, kad knyga graži ir lengvu stilium parašyta, neišmarginta ji jokiomis puošmenomis, kaip kad kiti žurnalistai daro. Ir ji parašyta taip įdomiai, kad, vartant jos puslapių, pamiršti laiką, kuris bėga vis įvairesnius vaizdus atskleisdamas, tai džiugindamas, tai vėl nustebindamas, ar ašarą ištraukdamas, širdį suskaidindamas.

Aš radau šioje knygoje ne tik Smetonos vaikystę, jaunystę, jo visuomeninę veiklą bei prezidentavimo laikus, bet taipgi priežastį, paskatinusią jį palikti savąjį kraštą. Aš radau knygoj ir studentų kovą su policija, ir Harlemo pavyzdžių buvusias riaušes... Mačiau pagrindinę veiklą, ir nekaltų žmonių žudymus. Aš supratau, kodėl

ANTANO SMETONOS MONOGRAFIJA

gruodžio 25 taip lengvai buvo nuversta teisėta valdžia ir kodėl nebuvo pasipriešintą ginklu Lietuvos okupantui.

Daug ką supratau ir sunkiai atsidusau, įsitikinusi, kad nepriklausomaj Lietuvoj visą laiką didžiausia kova ėjo tarp jos pačios vaikų, kurie visi stengėsi atsistoti prieš jos vairo, kad galėtų visiems gyventojams suteikti kuo geresnį gyvenimą. Bet ar tik dėl to? Atsakymas ir tokiame klausime čia įtikinantis.

Paiškėjo man dabar ir kas tieji voldemarininkai ir ko siekia jų L. L. visiems prisegdama išgamos etiketę.

Žinau, ši knyga susilauks daug kritikos. Bus ji vienaip ir kitaip vertinama, bet tik vienokios nuomonės apie ją nebus, nors žmonės, apie ją rašę, visi bus buvę arti įvykių ir Smetoną bei jo režimą gerai pažinę. Šitaip galvoti mane verčia platus straipsniai apie poetę Salomėją Nerį.

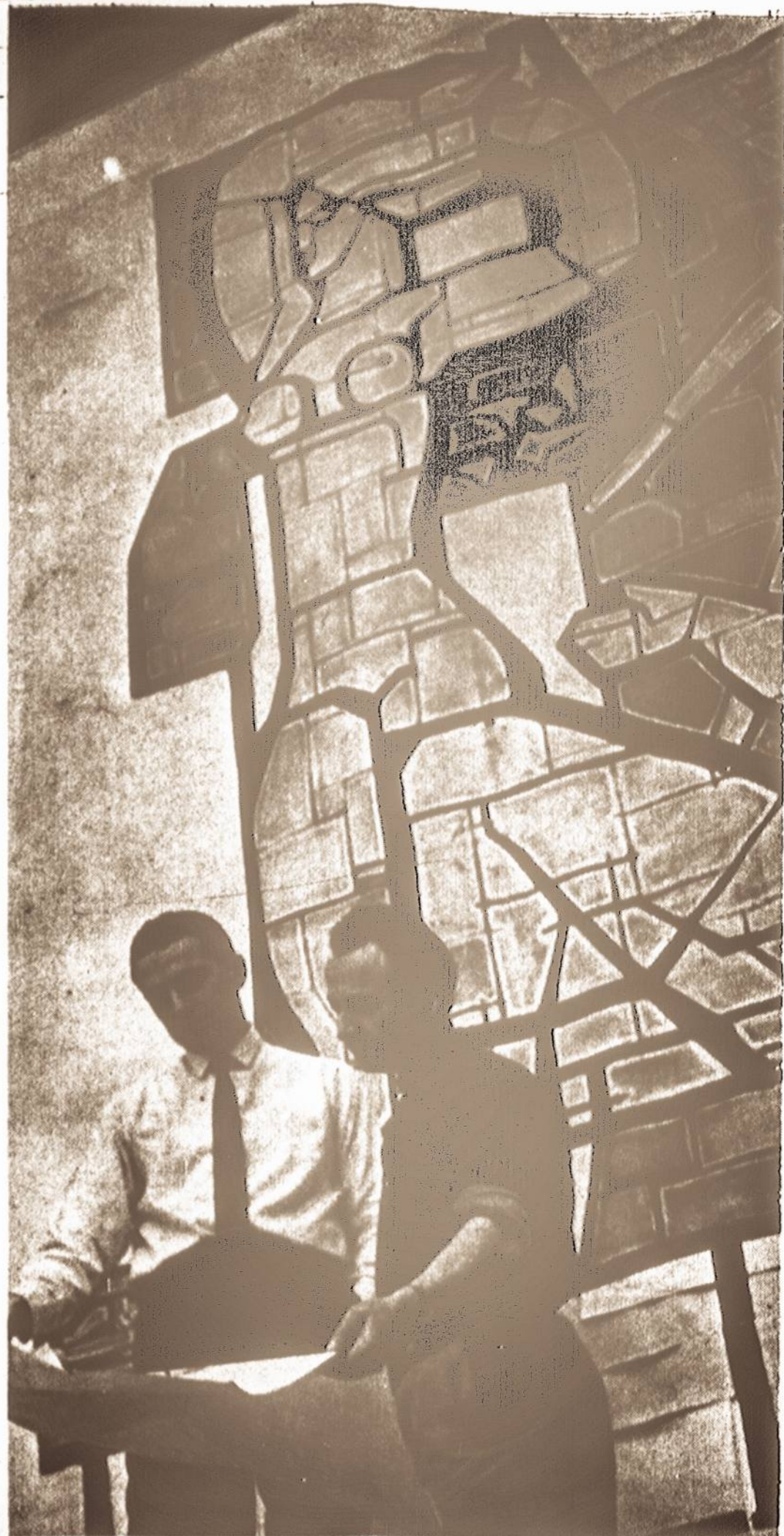
Dar iki šiol apie ją tebesitęsia ilgi raštai. Rašę apie ją jau keli lietuviai, visiems žinomi, išmoksinti, rodos, autoritetingi, bet jų nuomonės apie Salomėją Nerį skyrėsi kaip diena nuo nakties.

Vienas ją plešė silpnavale, gyvenančią vien jausmais, kuri įsimylėjusi kokį vyrą net sekusi jį į užsienį; antras ją vaizduoja lyg ir kokią šventąją, kuri tačiau blogan kelin pakrypusi netikusiu draugų dėka; trečiam ji atrodo giliai galvojanti, ilgai ir atidžiai studijavusi marksizmą ir savo protu pralūsi iš-

vados, kad tik komunizme vargšo žmogaus išganymas; ketvirtam ji ragana, kuri buvusi verta ant laužo gyva sugedinti...

Ne, dar apie ją vis rašoma, dar pasisakymai nebaigti ir gal ilgai reikės laukti, iki atsiras žmogus, kuris visas gerąsias jos ypatybes surinks ir paskelbs, pasidžiaugdamas, kad ji buvo poetė, kuria lietuvių tauta per amžius didžiulis.

Nors valstybės vyrai su tokiu pamėgimu gal ir neaprašomi, o visgi jų gyvenimo keliai paprastai būna smulkmeniškai kedenami. Teks gal ilgai laukti, iki kas išdrįs tarti nuoširdų žodį, kad didžiausios Lietuvos nelaimės yra kilusios ne vien iš kaimyninių valstybių, o ir iš eilės lietuvių, kurie savo asmenišką gyvenimą ir karjerą statė aukščiau valstybės reikalių.

Du lietuviško vitražo meistrai Vilniuje - K. Morkūnas ir A. Stoškus.

NAUJOS KNYGOS

Dr. J. Prunskis, Mokslas ir religija. Išleido Lietuvių Dienų leidykla, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 1964. 142 psl. Kaina \$2,00.

"Mokslas ir religija" yra dvidešimt aštuntoji dr. kun. J. Prunskio knyga. Joje autorius supažindina skaitytoją su žymiausių gydytojų, fizikų, chemikų, astronautų bei astronomų pasisakymais apie mokslo ir religijos santykį. Knygoje minimi mokslininkai nuo senesnių laikų iki pat šių dienų garsenybių, kaip Einšteinas, Werner von Braun ir kt.

Tai dar vienas atvejis, kai kun. dr. Prunskis pasipuošia svetimomis plunksnomis, savo pavarde padėdamas po svetimomis nuomonėmis, neva juos populiarindamas, bet pirmiausia pats save. Šitaip rašant knygas, jas galima kepti kaip blynus, todėl ir nenuostabu, kad tai 28-asis blynas.

Nerima Narutė, Relikvijos. Poezija. Lyriniai natūrmoralai. Išleido Lietuvių Dienų leidykla, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Calif. 90029, 1964. Donelaičio metais, 72 psl. Viršelio apklanką piešė Paulius Jurkus. Kaina \$2,00.

N. Narutė (K. Bulsienė) iki šiol buvo žinoma iš kupinų tėvynės ilgesio eilėraščių, spausdintų Ateity, Aiduos, Lietuvių Dienose. "Relikvijos" yra jos pirmas, bet brandus rinkinys, kuriame telpa 54 lyriniai eilėraščiai, atauti gimtosios žemės grožiu.

Tie eilėraščiai — tai mažytės mozaikos, atspindinčios įvairius lietuviškos buities aspektus, kadais autorės jautriai išgyventus tėvynėje. Autorė originaliu žodžiu ap-

pavidalina vaizdus, nuo pat vaikystės nešiotus savo sielos gelmėse. Relikvijos — simbolinis žodis, reiškiantis visa tai, kas Lietuvoje mums buvo gražu ir miela, brangu ir šventa, ir kas dabar liko tik atminimuose.

Knyga išleista dailiai, viršelis papuoštas dviejų spalvų apklanku piešiniu, kurį darė P. Jurkus. Poezijos mėgėjai džiaugsis šiuo neeiliniu literatūriniu debiutu.

REPUBLIC LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EV 7-2089

GERIAUSIAS
INSURANCE ir REAL ESTATE
PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Lietuviai Advokatai

S. Bredis, Jr.

37 SHERIDAN AVENUE
Brooklyn 8, N. Y.
Tel. AP 7-7083

C. A. Vokėt

(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights, N. Y.
Tel. NEWton 9-6620

Skaniausia lietuviška
duona gaunama

SILVER BELL
BAKING CO

A. RADŽIŪNAS, sav.

PYRAGAI VEDYBINIAMS
IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus
prašome telefonuoti:
STagg 2-5938

36-40 Stagg Street
Brooklyn 6, N. Y.

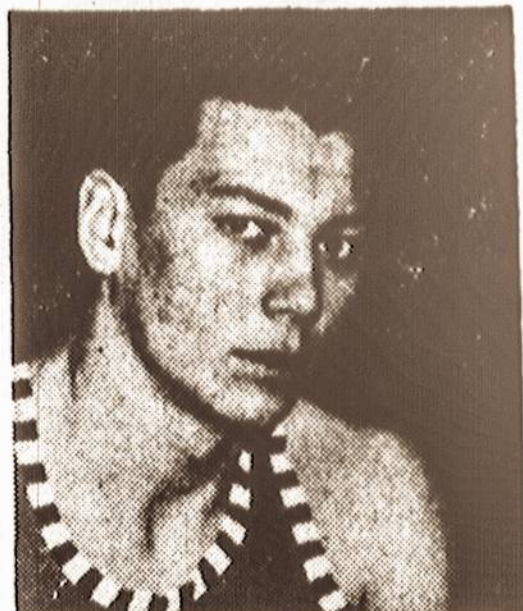

Sportinės nuotrūpos

Edvardas Šulaitis

Chicagos Lituanicos futbolininkai jau prarado galimybę laimėti I vietą pirmoje divizione. Pralaimėję prieš jugoslavų Youths 1:5, jie greičiausia turės pasitenkinti II arba III vieta. Rungtynėse prieš jugoslavus, Lituanicos žaidėjai buvo ne tik nugalėti, bet ir apspardyti bei apstumdyti. Komanda norėjo išeiti iš aikštės, bet pabijojo 25 dol. pabaudos, duodamos už nebaigtą rungtynių. Į rungtynių pabaigą, jugoslavai kelis įvarčiais įmušė į neginamus lietuvų vartus. Taigi lietuviams būtų pravartu išlavinti ne tik geresnių žaidėjų, bet ir neblogų mušeikų, kurie pajėgtų atsispirti prieš kaikurias komandas.

Arūnas Vasys

* ARŪNAS VASYS, kurio tėvai gyvena 1216 S. 49th Ave., Ciceroje studijuojantis Notre Dame universitete South Bend, Ind., jau pateko į pagrindinę šio universiteto futbolo rinktinę ir joje žaidė kelis kartus. Jis jau žaidė šio garsiojo universiteto futbolo rinktinėje (šiuo metu stovi pirmoje vietoje visoje Amerikoje) rungtynėse prieš Navy ir Pittsburghą (lapkričio 7 d.). Arūnas taip pat žaidžia krepšini ir yra atstovavęs Chicagos Neris ir Aro klubų komandas.

* JOHNNY UNITAS (Jonaitis) su Baltimorės Colts profesionalų futbolo komanda lapkričio 9 d. žaidė Chicagoje su Vietos Bears vienetu. Laimėjo Colts futbolininkai 40:24 ir čia Unitas buvo vienas šio laimėjimo talkininkų. Baltimorė šiomet turi daug vilčių išeiti profesionalų futbolo nugalėtoju, kuriuo praėjusiais metais buvo Chicagos Bears.

* CHICAGOS LITUANICOS futbolo (soccer) komanda pirmenybių sezoną baigė su pralaimėjimu. Praktišusi prieš Youths 1:5, ji gavo pylos ir nuo vokiečių Wanderers vienuolikės 1:3. Tačiau lentelėje atsistojo dar netaip blogai — 3-je vietoje iš 8 komandų. Pirmose rungtynėse del "Amateur Cup" lapkričio mėn. 8 d. Lituanica sunkiai — 3:2 įveikė Auroros Kickers.

* CHICAGOS lietuvų krepšinio pirmenybės įvyks lapkričio mėn. 7 — 8 d. d. Foster parko salėje.

* E. SABALIAUSKAITĖ iš Toronto, dalyvaudama vid. Kanados stalo teniso pirmenybėse Niagara Falls, Ont. pateko į baigmę, bet ten pralaimėjo latvei Adminis. Ši latvė yra dalyvavusi pasaulio stalo teniso pirmenybėse ir ten žaidusi su sportininkėmis iš okup. Lietuvos.

* CHICAGOS LITUANICOS futbolo (soccer) komanda pirmenybių sezoną baigė su pralaimėjimu. Praktišusi prieš Youths 1:5, ji gavo pylos ir nuo vokiečių Wanderers vienuolikės 1:3. Tačiau lentelėje atsistojo dar netaip blogai — 3-je vietoje iš 8 komandų. Pirmose rungtynėse del "Amateur Cup" lapkričio mėn. 8 d. Lituanica sunkiai — 3:2 įveikė Auroros Kickers.

VILNIAUS BIBLIOTEKOJE.

LIETUVOJE

36 kolchozai Kupiškio rajone jau turi elektrą ir įsitaaisė jos pagrindu 4 ūkio padargams remontuoti dirbtuvėlės su motorais. Keturiolikos kolchozų vedėjus teko šimet pakeisti dėl jų netinkamumo.

Marcinkonyse veikia 3 duonos kepyklos. Pas vienos keptuvininą Adomą Valentukevičių milicija rado iš Sandelio parsinešta 465 kg miltų. Nužvelgiama, šis "drapežnas" dzūkas norėjęs iš jų degtinę varyti.

Dėl sausros Ukmergės rajone ūkiai kaip kur gavo po šimtą tonų mažiau šieno negu tikėtasi.

Ios ir nuo vokiečių Wanderers vienuolikės 1:3. Tačiau lentelėje atsistojo dar ne taip blogai — 3-je vietoje iš 8 komandų. Pirmose rungtynėse del "Amateur Cup" lapkričio mėn. 8 d. Lituanica sunkiai — 3:2 įveikė Auroros Kickers.

Anykščiuose Puntuko valgyklos sieną dabina šiauliečio tapytojo Ločerio tautosakos vaizdas: velnias neša didį Puntuko akmenį, bet stauga pragysta gaidys, akmenį turi iš rankų paleisti, susižeidžia nykšti. Velnias su-

rinka: "Ai, nykšti!" Iš to būk kilęs Anyščių vardas.

Akmenės cemento gamykla apskaičiavo, kad jau tiek cemento pagaminusi, jog galėtų prikrauti vagonų virtinę nuo Akmenės iki Maskvos.

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: Virginia 9-3112

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI!

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVERgreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

Jack D. Reamer REAMER & SON INC. Robert F. Nark

Visokios rūšies apdrauda

APDRAUDŽIAME VISOKIUS AUTOMOBILIUS, BET KOKIO AMŽIAUS VAIRUOTOJUS
175 REMSEN STREET, BROOKLYN 1, NEW YORK
Telefonai: MAIN 4-6400; Naktį BU 7-2807

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

VIENYBE

* Lapkričio 20 dieną (penktadienį) Lietuvos Laisvės Komiteto pirmininkas Vaclovas Sidzikauskas kalbės Santaros-Svištos rengiamam vakare pp. Arūnų namuose -- 86-04 94th St., Woodhaven. Ta kalba bus viena iš kelių paskaitų, kurios svarstys klausimą, kokia turėtų būti mūsų laisvini-mo politikos kryptis. Kas domisi, kviečiamas atsilankyti. Pradžią 8:30.

* DAIL. ČESLOVAS JANUŠAS, kuris su žmona Veronika buvo išvykęs į Chicago dalyvauti tenai vykusiame savo darbų parodoje, sugrįžo patenkintas. Chicagiečiai domėjosi pa-roda, pirkto paveikslus, spauda buvo draugiška, spausdino informacijas ir dėjo nuotraukas. Dabar dailininkas rengs parodoms, kurios įvyks kituose miestuose. Ši buvo pirmoji dail. Janušo individualinė paroda. Ligšiol dailininkas Amerikoje buvo daugiausia dalyvavęs grupinėse parodose.

* IEVA TREČIOKIENĖ, kartu su vyru Albinu keliaujanti po Europą, iš Ispanijos sveikina Vienybę ir vienybiečius.

* DR. EDVARD LESMAN, karo veteranų Medical Electronics Posto No. 8266 komandierius, prisijudamas Vienybės prenumeratą, rašo, kad jam laikraštis labai patinka.

* ANTRASIS KAIMAS -- tokiu vardu pasivadinęs Chicago Lietuvos satyrinis teatras atvyksta į New Yorką ir savo programą atliks lapkričio 21 d. Show Boat salėje, 814 Jamaica Ave., Akademinių skautų sąjūdžio parengime Pradžią 7 val. vak. Pelnas skiriamas kultūros namų statybai.

* ELENA KOOLISH, Vienybės skaitytoja gyv. Douglaston, Long Island, N. Y., praneša, kad ji turinti kambarių išnuomavimui. Kas nori eiventi ramioje, gražioje aplinkoje, prašomi telefonuoti Bayside 9-0838. Labai patogus susisie-kimas su Brooklynu, ar Manhattanu, traukniats ar au-tobusais.

Motery Vienybės socialiaame susirinkime lapkričio 17 d. buvo pagerbia Ona Petrash, kuri neseniai lankėsi Lietuvoje ir draugijos narėms papasakojo savo išpūdžius. Nuotraukoje - Motery Vienybės pirmininkė Elena Kulber prisega gėlę Onai Petrash. Kairėje - Alice Karvelienė, dešinėje - viešnios iš Brazilijos - L. Kavaliauskaitė ir jos draugė. S. N. - kėlinaltės nuotrauka

IR KUR TŪ LIETUVIŲ NESUTIKSI...

Atrodytų nelyginant knygoje, bet tai buvo tikras atsitikimas, kai viename ir tame pačiame autobuse susitiko ir draugišką pažintį užmezgė

Amerikos lietuvis su Vokietijos lietuviu.

O tai buvo lapkričio 4 d. vakare. Brooklynietis Petras Juknys atvyko į New Yorko autobusų stotį, iš kur veža į Kennedy aeroportą. Tenai jis skubėjo išlydėti savo sūnėno Kazimiero Katino, kuris studijų reikalais skrido į Romą.

Atsisėdo Petras į prieš-paskutinę kėdę ir vos prieš autobuso durims užsidarant įskuba dar du vyrai. Vienas atsisėda šalia Petro, o kitas prisiglaudžia pačiame autobuso gale.

Žiūri Petras, kas tas jo bendrakeleivis laužytai angliškai kalba. Turbūt, užsienietis, galvoja sau Petras. Paažiški, kad tasai kalba vokiškai, bando ir Petras, bet sako, kad jam vokiškai jau prisimiršę. Tai vėl "vargsta" angliškai.

Bet štai pasirodo, kad Petras ir su savo bendrakeleiviu gali susikalbėti lietuviškai. Petro kaimynas net pašoksta iš džiaugsmo, šaukdamas gale sėdinčiam savo broliui vokiškai: "Bruder, ein Lita-ueri!"

Ir taip užsimezgė draugystė. Petras susipažįsta ir su to bendrakeleivio broliu ir jau tryse kalbasi lietuviškai.

Pasirodo, kad tie pakeleiv-ingieji -- tai Arturas ir Valdemaras Šulcai, karo metu išvykę iš Kauno, kur jų tėvas Šulcas turėjęs prekybą. Jie nuolat gyvena Vak. Vokietijoje, netoli Stuttgarto, ir verčiasi prekyba. O dabar jie grįžta į Europą, Amerikoje išbuvę tris savaites, lan-ke savo seserį ir pažįstamus. Aerodrome Petras Juknys naujuosius savo pažįstamus tollau veda į pažintį. Su jais jis supažindina ir savo sūnėną, tuo pačiu lėktuvu su jais išskrendanti į Europą, ir savo gimines.

-- Išsiskyrimė, kaip tikri draugai, -- pasakojo Petras Juknys, pridėdamas kad broliai Šulcai pažįsta labai daug lietuvių ir apie daug kuriuos klausinėjo, kaip tie gyvena ir bendrai kaip lietuviai laikosi. Šulcai prašė sveikinti bendrus pažįstamus, kuriuos prisimena iš Kauno ir iš Vokietijos Kircheim-Teck miestelio.

Juknio sūnėnas, su kuriuo broliai Šulcai smagiai išskrido į Europą, pirma keliaus į Liuksemburgą iš tenai traukiniu vyks į Šveicariją, o vėliau lankys Italiją, kur studijuos Michelangelo kurinius. Kazimieras Katinas yra jaunas skulptorius. Pradžioje studijuos savo lėšomis, o vėliau ketina rūpintis kokia nors stipendija.

juos Michelangelo kurinius. Kazimieras Katinas yra jaunas skulptorius. Pradžioje studijuos savo lėšomis, o vėliau ketina rūpintis kokia nors stipendija.

(sn)

VIENYBĖ - geriausia dovana Kalėdoms ar bet kuria proga.

ATSIŪSTA PAMINĖTI:

THE GREEN LINDEN, Selected Lithuanian Folksongs, redaguotos Algirdo Landsbergio ir Clark Mills, su Robert Payne žodžiu ir dr. Marijos Gimbutienės moksliniu įvadu bei dail. V. Petra-vičiaus iliustracijom.

Angliškai išleido Voyages Press New Yorke. Šiame leidinyje iš viso yra 113 lietuvių liaudies dainų devynioliktos britų ir amerikiečių autorių vertimuose. Kaina \$6. Spaudos rinkoje pasirodo lapkričio 1 d. Gali būti graži Lietu-vio dovana bičiuliui ameri-kiečiui ar ir lietuviui.

NEMUNO KRAŠTAS, Nr. 2, lietuviškas literatūrinis-me-ninis, informacinis ir illust-ruotas žurnalas, išeinąs kas du mėn. Leidžiamas Vakarų Vokietijoje, redaguoja Albert Annes. Prenumerata Ameri-koje \$6. Adresas: Zimmer-man Verlag, 343 Witzenhau-sen-Werra, Postfach 252, West Germany.

LITUANUS, Lithuanian Quarterly, Spring 1964, skir-tas Kristijono Donelaičio 250 gimimo sukakties metinėms paminėti.

Šalia Donelaičio poezijos ištraukų angliškai, rašo A. Vaškėlis apie Donelaičio gyvenimą, apie jo kūrybos įta-ką -- Alfonsas Šešplaukis, apie Mažosios Lietuvos valstiečius Donelaičio kūryboje rašo P. Rėklaitis.

Pabaigoje Donelaičio raštų bibliografija, parengta V. Maciūno ir K. Ostrausko. Leidinys papuoštas dailininkų V. Jurkūno, V. Kalinausko ir V. K. Jonyno iliustracijomis. Viršelis A. Kurausko. Šis yra jau naujas Litanus žurnalo formatas. Iš anksčiau buvusio sąsiuvinio formato dabar pe-reita prie knygos formato. Leidinys svariai atspausdin-tas (Chicagoje) ir daro ma-lonų įspūdį. Viso 96 psl.

PADĖKA

Mes, Elenos Vyzienės šeima, širdingai dėkojama savo geriems giminėms, draugams, organizacijoms -- Motery Vienybei, SLA, Mas-petho Motery klubui Lietuvių Motery Atstovybei, Liet. Motery klubui, Pasaulinės Parodos Liet. komitetui ir visiems kitiems už jų nu-širdžią užuojautą, gausybę užpirktų šv. mišių, už gėles ir visa kita, kas mums ne-paprastai padėjo sunkioje jos mirties valandoje.

Buvo ypatingai jaudinančių momentų, kai užuojautos at-ėjo net iš visai nepažįstamų asmenų, iš Bell Telephone Co. ir jos prezidento, kurio-je dirba jos anūkę, ir iš Georgia Tech, Atlanta, Ga., dekanio ir profesorių, su ku-riais kartu dirba jos žentas.

Mes ypatingai dėkingi kun. Boegle iš St. Anselmo par., suteikusiai paskutinį patar-navimą, o taipgi dėkojama kitiems kunigams atlaikiu-siems gedulingas pamaldas. Dėkojame savo brangiam gi-minaičiui kun. J. Barkui, kun. P. Baniūnui, kun. dr. St. Vailušaičiui, kun. L. Jankui; padėka priklauso Juozo

Vielionė Elena Vyzienė (dešinė) su savo motina Mari-jona Žarskiene (viduryje) ir sesere Antanina Binkins, kuri tebegyvena Brooklyne

Garšvos laidojimo įstaigai už kantrybę ir supratimą; visiems, velionę lankiu-siems, ją palydėjusiems į kapus, kur ji atsigulė amžino poilsio šalia savo mylimo vyro Juozapo ir savo brangios motinos Marijonos Žarskienės). Dėkojame ir visiems, kurie jai tarė pa-skutinį atsisveikinimą mal-domis ir Juozo Lubinsko bei

mūsų brangios bičiulės Vin-cės Jonuškaitės pradėta giesme "Viešpatis Ange-las".

Mes, jos liūdinčios dukterys -- Helen Kulber, Biruta Hoff, Aldona Eichler, sesuo Antoinette Binkins ir mūsų šeimos ta pačia proga dėko-jame lietuviškai spaudai ir J. Stuko radijui, kurie savo in-formacijomis tarnavo jai, kai ji buvo gyva, ir paminėjo ją numirusią. Mes maloniai prašome tuos, kurie ją paži-nojo ir mylėjo, prisiminti ją savo maldose jos gimtadienio proga, lapkričio 15 d.

* Antanina ir Rokas Povilauskai džiaugiasi sulaukę dar vienos anūkės, kuri gimė lapkričio 4 d. ir kuriai duotas Elzbietos Onos vardas. Povilauskų sūnus Roy ir mar-ti Ann gyvena New Jersey. Jiedu dabar turi dvi dukreles ir vieną sūnų. Roy Povell, Povilauskų sūnus, yra vienas iš nedaugelio lietuvių baigusių Harvard universite-tą. Jisai yra advokatas.

* Marie Totoraitis - Cohen, vienybiete, neseniai laimėjo premiją gėlių parodoje už jos auginamus jurginius. Marie Totoraitis-Cohen šią savaitę išvyksta į Floridą ir tenpra-leis žiemos atostogas pas sa-vo seserę.

Vienybė dėkoja

Vienybės \$5,000 fondui likusioms skoloms ir lai-kraščio leidimo deficitui padengti,aukojo:

Motery Vienybė, Brooklyn, N. Y.	\$25.00
J. Sinčius, Amsterdam, N.Y.	\$10.00
J. Turauskas, Warehouse Point, Conn.	\$10.00
A. Poderis, Brooklyn, N. Y.	\$8.00
K. B. Kraučūnas, Miami, Fla.	\$5.00
V. Borey, Pt. Pleasant, N. J.	\$3.00
B. Gramba, Ambridge, Pa.	\$3.00
M. Kvekshas, Burns, Ore.	\$3.00
B. Menderis, Harford Mills, N. Y.	\$3.00
F. Silbelus, New Haven, Conn.	\$3.00
F. Šlugžda, Stamford, Conn.	\$3.00
L. Stukas, Hillside, N. J.	\$3.00
A. Marcel, Howard Beach, L. I.	\$3.00

Vienybė reiškia giliausią padėką visiems skaityto-jams ir rėmėjams, kurie slysdami savo aukas, taip širdingai remia ir maloniu žodžiu.

DĖKINGA LEIDĖJA